

NNCL1481-51Ev1.0

FEKETE ISTVÁN

Vuk

MÓRA KÖNYVKIADÓ

Az illusztrációkat Balogh Péter készítette

AZ ÉLETMŰSOROZATBAN HETEDIK KIADÁS

© Fekete István jogutódai, 1965, 2004

© Móra Könyvkiadó, 1999, 2004

Móra Kiadó – Alapítva 1950-ben

Az 1795-ben alapított

Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének a tagja

ISBN 963 11 7917 6

A kiadásért felel Cs. Tóth János vezérigazgató

Felelős szerkesztő: Kovács Attila Zoltán

Képszerkesztő: Diósi Katalin

Műszaki vezető: Török Károlyné

Terjedelem: 7,5 (A/5) ív. IF 7507

Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó Rt., Budapest, 2004

e-mail: mora@mora.hu

Internet: www.mora.hu

Alföldi Nyomda Rt. (38.49.01), Debrecen

Felelős vezető: György Géza vezérigazgató

Lefelé hajlott a nap. Búcsúzóul betekintett még az erdőbe, hol hosszúra nyúlt az árnyék, és a szelíd szemű gerlék halkan kurrogtak. Vörös fényben úszott a fák dereka; hazafelé zümmögtek a méhek, és csengő madárdal fuvolázott ezer hangon.

Aztán halkult az ének, és amikor túl a dombon üszkös felhőhamu maradt az égő fény helyén, már csak a feketerigó nótázott tavaszos jókedvvel, de hát ő megrögzött korhely volt, aki nem törődött az erdő véleményével.

Ekkor már meleg párákat lehelt a föld, és a virágos fák illatos üzeneteket küldtek egymásnak apró szelgyerekekkel, kik valamelyik böjti viharból szakadtak itt, és jól érezték magukat a virágzó cseresznyefák koronájában.

A völgyben – hol egy tó nyújtózkodott – mind hangosabban szóltak a békák, rekedten kiabáltak a gémek, akik az alvóhelyért veszekedtek, és sziszegő szárnyakkal szálltak a vadkacsák.

Zümmögve-dongva szálltak nagy esti bogarak, és nyomukban árnyként szürke denevérek.

A feketerigó is álomra készülődött. Fuvolája halkan szólt már, tétován, és szerte a fészkekben az énekesek éppen szemüket akarták lehunyni, amikor felsikoltott a rigó hangja vészesen, szaggatottan, és meglapult minden élet a fészkek árnyán. A nagy csendbe csattogva vágott bele a rigó izgatott kiabálása, és az egyik bokor alól kiballagott Kag, aki réme volt a környéknek.

Szemei zöldben égtek, és látszólag nem törődött a rigóval, kinek hangja úgy szállt utána, mint az átok. Lassan futásba kezdett, és a rigó nem szállt utána. Csend lett az erdőn és ezüstös homály, mert a hold már felszállt a völgyből, hol köd volt és sötétség.

Kag meglapult a bokor tövén.

– Megállj, füstös! Nem sokáig zavarod a vadászatomat! Csak ne lenne annyi gondom a fiatalokkal, majd elrontanám a füttyülődöt...

Felemelte orrát, mely nedves volt, és úgy megfogta a szálló szagokat, mint a lépvessző a madarat. “Iny jön – mondta magában. – Nem győzött már várni. Türelmetlen az ilyen asszony. Mintha minden bokorban ott lógna a pecsenye...”

Árnyék vált el az árnyéktól. Kag elengedte maga előtt asszonyát, aki bizony nem volt már az a kívánatos rókamenyecske, mint februárban, amikor szikrázott a hó, és Kag fél tucat rókalovagot mart véresre Inyért, aki aztán hűségesen követte a tóparti rókavárba...

Nagy volt a szerelem, bőséges a szaporaság. És most nagy a gond. Iny lesoványodott, szép bozontos szőrét elhullatta, és türelmetlen volt, ha Kag késett az ennivalóval.

– Iny – szólt utána Kag –, itt vagyok...

– Hol csavarogsz? Hol az élelem? – és Iny megmutatta fogait.

Kag türelmes volt. Jó férj. Nem kis dolog annyi fiat nevelni!

– Ne mérgeledj, Iny. Megvan, de már nem bírtam el, és a füstös is kiabált rám... Elrejtettem. Menj a nyomom, és hozd el. Én majd vigyázok.

Iny földre tartott orral szaladt Kag meleg nyomán. Valami fehérség villant ki a homályból. Iny gyanakodva megállt, de mozdult a szél, és a legjobb illat tapadt orrához, amit csak kívánni lehetett.

Felemelte a nehéz ludat, és lassan kocogott vissza a párjához.

– Ne haragudj, Kag, valami bánt mindig, azért vagyok ilyen harapós. Sok a gond a fiatalokkal – szólt, mikor a ludat letette.

– Nem szabad mindig mérgeledni – mondta Kag –, tudhatod, hogy minden gondom ti vagytok. Nehezen fértem a libához. Őrzik őket. Lárját sem akartam. Várni kellett. Ez az egy került a közembe, de mondhatom, meg se nyikkant...

Iny fáradtan, de szeretettel feküdt ura mellé. – Kicsit pihenünk, aztán visszük.

– Nem – felelte Kag –, egyél belőle jócskán. Az a bajod, hogy üresség van a gyomrodban... Én is szeretem a fiatalokat, de azért elpusztulni nem kell értük.

– Sokan vannak, Kag... nem lesz elég...
– Egyél, Iny, ha hazavittük, én még fordulok egyet. Akár kettőt is, de enned kell, mert már csak a csontjaid vannak.

Iny magához rántotta a libát, és elharapta nyakát tőből, mintha késsel vágták volna el. Aztán csak a csontok roppantak néha. Mikor a fejéhez ért, Kag megszólalt:

– Ne rontsd a fogad. Kemény a Gege feje nagyon.

Iny aztán ura unszolására megevett még két combot és egy szárnyat.

Kag hozzá sem nyúlt a peccenyéhez.

– Ráérek még – mondta –, két Csusszal találkoztam... nem vagyok éhes.

Csusz a gyíkok nemzetségéhez tartozott, kik homokos helyeken sütkéreznek, és Kag belőlük ebédelt. Nem nagy falat, nem is a legjobb, de az éhes róka nem válogatós.

Kag felkapta a libát. – Menjünk!

S a két árny elindult a tóparti rókavár felé. Nehéz volt a liba, Kag letette.

– Vigyem? – csúszt mellé Iny.

Kag nem felelt. Fülei valami halk neszt fogtak fel. Megálltak mereven. A nesz elhallgatott.

Kag egy kis kört szaladt földre tartott orral. Egy helyen megállt, és elnevette magát.

– Unka van itt. Akarod, Iny?

Unka a békák családjából való volt, és most remegve húzta magát a fű közé, amint Kag szemének zöld lámpása kigyúlt felette.

– Jóllaktam, Kag. Menjünk.

Kag felkapta a békát, s mire az a brekegéshez ért volna, Kag már nyelte is lefelé.

Iny elindult. Most ő járt elől. A rókavár közelében meglapultak, mert az volt a törvény a rókák között: “Úgy menj saját váradba is, mintha másé lenne...” Csend volt. A hold álmosan járt felettük. A tó vizében csobbant néha valami, ami lehetett hal, de lehetett Lutra is, a vidra, ki ilyenkor vadászott.

A lassan mozgó szél tiszta erdei szagokat hozott. Iny besurrant az öreg rókavárba, melynek bejáratát apró bokrok fogták körül, dombján pedig egy óriási tölgy állott, melynek gyökerei szinte markukban tartották a kis homokhalmot.

Régi rókatanya volt. Nem a legjobb, mert folyt benne mindig a homok – ami a fiatalok szemét rontja –, de könnyű munka volt a kitározása, és körülötte játék volt az élelemszerzés.

Kag a bejáratnál letette a ludat, Iny pedig húzta befelé. A nagy liba egészen megtöltötte a lyukat, de azért haladt. Kag a nyomában prüszkölve hasalt, mert a homok az orrára hullott.

– Csendesen, Kag – suttogott a felesége –, alusznak...

A keskeny folyosó tágabb lett, és a pitvaron túl, mint egy teknő, öblösödött a kamra, hol egy fekete halomban halkán szuszogott a nyolc rókakölyök.

Iny körülszaglásztta őket.

– Hát nem gyönyörűek? Nézd, Kag!

Kag felült a kis barlangban, és vakaródzott, mert tudni való, hogy a rókákban temérdek a bolha.

– Erős, fogas rókák lesznek. Meglátszik, hogy jó anyjuk van...

Iny elérzékenyedett.

– Melletted, Kag, könnyű jó anyának lenni. De nézd... nézd...

A szőrös gombolyag mozogni kezdett. Egy kis orr kutatva emelkedett a levegőbe, és bár szemei még alig nyíltak ki, átgázolva a többieken – akik vinnyni kezdtek –, odamászott a liba véres nyakához, s rágni kezdte.

Kag szemei büszkén csillogtak.

– Ez ér a legtöbbit. Öregapja vére van benne, ki első volt a nemzetségben. Vuk lesz a neve, mint az öregapjának – mondta. – Vuk, ami annyit jelent, hogy minden rókának félre kell állni az útból, ha vadászatra indul. Segíts neki, Iny!

Iny apró falatokat tépett a kis vérengzőnek, aki mohón nyelte a húsdarabokat.

A barlang lassan megtelt a széttépett liba belső részeinek nehéz szagával, s erre megmozdult az egész halom kistróka.

Iny alig győzte szájuk elé adni a falatokat. Ropogtak a csontok, és a fiatalság szuszogva nyelte félig tollasan a liba utolsó darabjait.

Kagnak szikrázott a szeme örömeiben.

– Ezeknek aztán érdemes hozni valamit.

Ekkor már csak egy láb volt a libából, melyet ide/oda húztak a kis rókák.

Iny közöttük termett.

– Elég volt! Menjete aludni!

A csontot kirántotta szájukból, és betuszkolta őket a barlang mélyedésébe, hol hamar megint szuszogó kis kupac nőtt. Aludtak a rókafiak.

Kag is elszundított egy pillanatra.

Iny a csontokat szopogatta, aztán megérintette Kag hátát.

– Kag, mennünk kell. Rövid a vadászatra való idő. Világosra itthon kell lennünk, mert aztán már a Simabőrű Ember jár az erdőn, aki azt hiszi, minden az övé, és gyilkolja a szabad népet, messziről marva átkozott villámlójával.

Kag akkorát ásított, majd az állkapcsa ugrott ki. Fáradt volt. Egész nap élelem után járt. De hát nincs nyugta ilyenkor a rókaszüllőknek. A fiak csak esznek és alusznak. Később már oktatni is kell őket, és akkor még kevesebb az idő falat után járni. Iny már csúszott kifelé.

– Én a víz felé megyek...

– Én meg talán a falu alatt próbálok szerencsét. Régen jártam már arra.

Iny eltűnt a sásos gazban. Kag pedig leült még a dombon, és ásított megint.

– Se nappal, se éjjel nem nyugszik a rókák népe ilyenkor; csoda, hogy el nem alszanak futtukban.

A hold már magasan járt, és körülötte bágyadtan hunyorogtak a csillagok. A tó felől harsogott a békák zenéje, és súlyosan illatos volt a levegő. Kag többször megrázta a fejét, hogy az orrába rakódott illatok meg ne rontsák szaglását.

– Micsoda bűz! – dohogott. – Nincs benne semmi élet...

Kagnak hasznavehetetlen volt a virágillat. Valami most nagyot csobbant a tóban, utána repülő madár zaja.

– Iny elhibázta – csóválta fejét Kag, és elhatározta, nem szól asszonyának, hogy hallotta a hiábavaló loccsanást. – Rosszul esnék neki – gondolta, és Kag gavallér volt az ilyen dolgokban... – Nini – szólt csendesen –, Szú jön erre – és egyszerre elfeledte álmoságát. Lelapult. A domb aljában pedig gyanútlanul lépegetett apró lábaival Szú – a sün.

Kag gondolkozott, töltsé-e vele az időt, mert Szú nem adja olcsón a húsát. Bőréből ezer tüske mered ezerfelé, és ha bajt érez, tüskés gombóccá válik, melybe behúzza fejét, lábait, és lehetetlen hozzáférni.

”Ha megrohannám, és elcsípném az orrát – gondolta Kag –, jó falat lenne, és mindjárt itt van kéznél...”

Szú még most sem vette észre a veszedelmet. Kag pedig, mint a villám, ugrott rá.

De kicsi a Szú feje nagyon. Kag sziszegve ugrott odébb, mert talpait összeszúrták Szú tüskéi, orra is vérzett, és a sün beburkolódzott tüskevárába.

Kag szikrázott a méregtől.

– Csak időm lenne, majd lehúznám rólad azt a híres bőrödet! – lökött rajta, és alig tudta türtőztetni magát, hogy újból megrohanja a kis gombócot.

Szú a lökésre odébb gurult, de mozdulatlan maradt. Kag az orrát nyalogatta.

– Mint egy éretlen kölyök – dohogott –, játszom itt Szúval, aki összeszurkál. Odabent meg várják a húst a fiatalok... Iny törli magát... én meg lopom az időt... Találkozunk még, Szú! – csikorgatta a fogát, és sebesen ügetett a falu felé, hol a tyúkólak táján mindig akadt valami.

Gyorsan haladt, árnyként. Néha megtorpant, és ilyenkor orrát meghúzta a levegőben, fülei pedig megmerevedtek, és elnyelték a sóhajtásnál is csendesebb hangokat.

A rét szélén meleg szimat ragadt orrára. Ráállt a kellemes illat vonalára, és pár lépés után felrebbent előtte valami madár.

– Csak repülj – mosolygott Kag –, valamit csak hagyjál nekem is – és a fészek apró tojásai nyomtalanul vándoroltak Kag gyomrába.

Valahol a falusi tyúkólak táján elsőt kukorékolt a kakas.

– Megyek már! – ügetett Kag vidáman, mert a tojások nagyon jólestek. – Megyek, csak kiabálj, tarajos drágaságom! Bár odatalálok anélkül is – mosolygott.

A kertek alatt meleg illatokat hordott a szellő. Kagnak ez volt az igazi “illat”. A tyúkólak fülledt levegője úgy húzta, mint a mágnés.

Ismét kukorékolt a kakas. Kag meglengette farkát.

– Én ugyan máshova akartam menni, de ennyi szerető hívást nem lehet mellőzni. Lyukban lakom, de tudom, mi az illem... – és besurrant a kerítésen az udvar felé, ahonnét a kakas szólt.

– Itt még nem jártam – suttogott Kag –, jó lesz vigyázni. Nem tudom, örzi-e a házat valami Vahur, akik nem szégyellnek a Simabőrűeknek szolgálni. Gyalázat! Szép kis rokonság!

A kertajtón csak akkora nyílás volt, hogy Kag kényelmesen átfért rajta. Megállt a nyílás előtt. Nem szeretett idegen nyílásokon átbújni. A veszély szorongását érezte ilyenkor. Túl az ajtón váratlan rém leselkedhetett, és Kag mozdulatlanul meredt a lyukra. Rossz szele volt. Híres orrát hiába erőltette, nesz nem hallatszott, de volt valami feszültség a levegőben, valami felajzott várakozás, amit Kag nem értett, de tisztán megérezett.

Lehasalt. Ekkor meglátta, hogy egy árnyék szinte a fű növéseinek lassúságával nő, és egy nagy orr formáját veszi fel.

Vahur leselkedett odaát, a gyalázatos áruló, aki meggyalázta a szabad népet, és a Simabőrű Embert szolgálta.

Kagnak nem volt gondolkozni való ideje. Villámgyorsan megperdült, és kemény inai repítették a kerítés felé. Vahur szapora lábait hallotta. háta mögött. Kag az életéért futott, Vahur pedig a dicsőségért, mert világraszóló dolog lenne az, ha Kagot reggelre gazdája küszöbére fektethetné. Másként nézne rá az egész majorság. Gazdája csodálatos erős szemei szeretettel tekintenének rá, és sima kezei lágyan simogatnák. A rokonság pedig holdvilágos estéken hangosan ugatná faluszerte Vahur dicsőségét...

Kag azonban nehéz falat volt. Már bejövet kinézte a helyet, merre lehet menekülni, hol van olyan rés, melyen a róka könnyen átcsúszik, míg Vahur okvetlen beleszorul...

Vahur azonban kemény legény volt. Nem törődött sajgó bőrével, átszorította magát a nyíláson, aztán hajrá!

Kag nagy előnyt szerzett, de még nem volt biztonságban. A réten tejfehér köd hullámozott, mely elnyelte, de Vahur a meleg szimaton széleseben közeledett.

“Csak a patakig... bírjam... – gondolta Kag –, csak a patakig!”

A ködből felszürkültek ekkor a fűzfabokrok, és Kag hangos csobbanással ugrott a vízbe. De rögtön oldalt perdült, szaladt kicsit a vízben, azután kiugrott a homokpartra, és becsúszott egy fűzfabokor alá, amely azon a parton volt, ahonnét Vahur jött.

Vahur ekkor ért a partra. Hallotta a csobbanást, orra még tele volt Kag szagával – gondolkodás nélkül nyújtotta ki hosszú lábait, és átrepült a vízen. Kag csak erre várt.

– Eredj, tökfilkó! – suttogta.

Visszarohant előbbi csapására, melyen Vahur üldözte, és azon vágatott a falu felé.

Vahur erősen kinyitotta szemeit, mert már látnia kellett volna a rókát, amikor éles, tiszta illatok csaptak orrába, melyből azonban hiányzott Kag félreismerhetetlen barlangszaga.

“Lehetetlen – gondolta –, hogy elveszítsem” – és hosszú lábai olyan iramba csaptak,

melyet nem lehetett sokáig bírni.

Megállt, és tétován körülnézett. Orrába csak a rétség hűvös, élettelen illatai jutottak, és most már érezte, hogy Kag túljárt az eszén. Remegett a dühtől. Félkört vágott a harmatos fűben. Semmi. Vissza a saját nyomán. Semmi. Átugrott az árkon, és ott újból megcsapta Kag szaga, mely azonban halványodott már, mert harmat ereszkedett alá.

– Becsapott! – hörögte. – A vízen szaladt el... ilyen gyalázat! – ide-oda szaladgált a patakparton, míg rátalált a fűzfabokor alatt Kag fekvőhelyére. Itt feküdt... pihent... én meg rohantam ész nélkül...

Szöre felborzolódott a méregtől, és Kagot darabokra tudta volna szedni.

Elindult előbbi nyomain – melyen Kag visszarohant a falu felé, s amelyen az üldözés is lefolyt – lassú ügetéssel.

Vahur érezte Kag nyomait, de nem törődött vele, mert azt hitte, az még akkor maradt ott, amikor Kag előle menekült, pedig a furfangos róka éppen azért szaladt az összetaposott csapáson visszafelé is ugyanazon a vonalon, hogy Vahur új szimatot ne kapjon, és ha netalán kap is, azt higgye, hogy az még a régi.

A faluban álmosan ugattak a kutyák, és Vahur szomorúan gondolt arra, hogy nem az ő dicsőségét kiabálják... és még jó, ha nem tudódik ki a dolog, mert akkor nevetnének rajta, és holdvilágos estéken gúnyosan kiabálnák egymásnak az újságot: “Hallottátok? Hau-hau! Hallottátok, hogy a furfangos Kag miként csapta be a rátarti Vahurt? Vahur szégyent hozott ránk, pedig nagyra van a származásával, és lenéz bennünket, amikor gazdája vadászni viszi. Hol volt hát Vahur híres orra és ereje, melyre olyan büszke?... Kag vitte Gegét, melyet az orra előtt fogott meg, és amikor Vahur már majdnem elérte, eldobta zsákmányát, nekiugrott, és alaposan elverte. Vahur pedig sírva szaladt gazdájához – akivel olyan büszkén szokott sétálni.” Ez persze nem igaz, de mire a hír végigszáll a falun, biztosan ezt kiabálják egymásnak a kutyák, akik semmivel sem jobbak, mint az emberek.

Vahur, ha erre gondolt, elbúsulta magát.

A kertek alatt a szomszéd nagy, fehér komondora jött vele szembe.

– Hallottam a nagy futást, Vahur – lelkendezett –, mi volt az?

– Te is hallottad? – álmélkodott Vahur. – Én is hallottam. Azért jöttem ki. Ha jól láttam, Kurra, a farkaskutya hajszolta Kagot, a tolvajt, de az túljárt az eszén. Ilyen, látod, ez a Kurra. Szólt volna! Nekem ez a mesterségem. De Kurra irigy, és most szégyenben maradt... Kérlek azonban, ne beszélj róla. Kurra nekem jó barátom...

– Légy nyugodt, Vahur – szólt a komondor, és farkcsóválva elszaladt, mert már alig várta, hogy a nagy hírt elújságolja.

És amikor a csillagok halványodni kezdtek, a hír már megjárta a falut, hogy Kurra milyen szégyenben maradt Kaggal, aki messze elhagyta, pedig Gegét, a nagy ludat is vitte a szájában – de úgy kell neki, miért nem szólt Vahurnak, a nagy vadásznak, akinek ez a mestersége...

Vahur mosolygott, de később már rosszállólag csóválta fejét.

– Ez a Kurra..., ez a Kurra. De hát miért is nem szólt?... Itt vagyok, és végeredményben ez az én mesterségem...

Szegény Kurra pedig nem is tudott a nagy szégyenről, mert éppen a szomszéd faluban járt, hol menyasszonya volt...

Kag, amikor visszatért előbbi csapásán, a kerítésnyíláshoz, hol Vahur megszorult, megállt. Fújt egy kicsit, mert nagyon kifáradt, aztán beszaladt a résen, és jóval odébb ismét kibújt a kertből, és tovaszaladt a kertek alatt.

– Így! Most aztán keresd a nyomom, híres...

A kakas megint kukorékkolt. Kag mérgesen húzta el a száját.

– Könnyen kiabálsz, te tarajos ökör... Vahur örzi a nyakadat. És majdnem bajba hívtál... Hopp! Jó, hogy itt vagy, Cin. Már majdnem csúnyát mondtam – és felkapta a kis egeret, ki álmosan ballagott hazafelé a mezei rokonlátogatásból. Kag lenyelte Cint, és egészen elfeledte

haragját.

Becsúszott egy másik kertbe, hol düledezett a kerítés, és az utakon is gaz nőtt. Valamikor már járt itt Kag, és úgy tudta, a tyúkól oldalán hiányzik egy deszka...

Óvatosan surrant a nagy gazban, és észre sem vette, már beért az udvarba, hol nem volt kisebb a gaz, és az egyik fa alatt állt a tyúkól.

Kag megállt mellette. Jól emlékezett. Az oldalán még most is hiányzik egy deszka, de Kag nem szerette az ismeretlen réseket, így megállt előtte egy pillanatra.

Felemelte híres orrát, és megdöbbsent: friss vér mámorító illata szállt a levegőben.

Ugyanakkor mintha mozdult volna a sötét ólban valami...

Kag felborzolta szőrét: – Megelőzött valaki! – És tudta, hogy ez a valaki még bent van az ólban. Az ő óljában... Kag olyan csendesen dugta fejét a réshez, hogy pók sem csinál nagyobb zajt, amikor végigszalad a falon. Nem volt veszély a levegőben, és Kag szemei kitágultak, hogy megláthassa a vérszag okozóját.

Először egy tyúk fehér tollán akadt meg a szeme. A tyúk feküdt, és a nyakán mintha boa lett volna. A boa oldalai emelkedtek: a boa lélegzett...

Kag haragja nem ismert határt. A kis gyilkos már egészen az orra alatt volt, de úgy el volt merülve a drága, meleg vér szívásában, hogy nem vett észre semmit.

Csirik volt az, a menyét, ki csak azért öli meg a tyúkot, hogy nyakát átharapva, vérét kiszívhatta.

A büntetés hamar utolérte. Kag éles fogai összecsatlantak, és Csiriktől már nyugodtan alhattak a tyúkok...

Csirik több darabban vándorolt Cin felé, akit különben nagyon szeretett, mert Csirik, ha egeret látott, rá sem nézett másra. Annak már nemcsak a vérét szívta ki, hanem puha húsát is szőröstül-bőröstül megette. Most aztán találkoztak. Az emberek ezt úgy mondják, hogy a “halálban egyesültek”.

Kag úgy vélte, hogy ez az egyesülés helyénvaló. Jóllakott tőle. Aztán kirántotta a tyúkot, melynek Kag szerint semmi baja nem volt – csak a torka véres –, és újra beszimatolt az ólba.

Fent a rúdon ült néhány tyúk, és most jöttek csak rá a veszedelemre, mert zajongani kezdtek.

Kagot idegesítette a lárma.

– Fene a bolondját! Hát ki bánt benneteket? – és már be is akart ugrani az ólba, amikor az utcán lárma támadt. Kag megkövülve figyelt oda.

Megzörgették az ablakot.

– Komám! Ébredjen kend! Én vagyok itt kint, a bakter. Nagyon zajonganak a tikok, jó lesz, ha kinéz kend, nem-e valami féreg jár köztük!

Csend lett. A tyúkok is elhallgattak, és Kag már remélni kezdte, hogy még egyet leemel az ülőről, amikor roppant a ház ajtaja, és lámpafény ugrott ki az udvarra.

– Köszönöm, komám. Mindjárt mögnézzük... – és a fény elindult Kag felé.

Várni nem lehetett. Kag felkapta a tyúkot, és becsúszott a gazba, mely összeborult utána, és eltakarta. Hallott még valami dühös kiabálást, de az alig ért utána, mert ekkor már a rét közepén ügetett, hol fehér ködpárnákat húztak magukra a didergő virágok.

Az árokparton letette a tyúkot.

– És még szidtam azt a szegény Csiriket. Hálátlanság. Nélküle üresen mehetnék haza, és Iny megmondaná a magáét. Jó fiú voltál, Csirik, de mintha szomjas lennél... – mosolygott kajánul, és jócskán ivott a patak hús vizéből.

Aztán felkapta a tyúkot, és átugrotta az árkot. Ekkor már csend volt a faluban. Álmosan vakkant egy/egy kutya, és a hold is lecsúszott valahol túl az erdőn. Aztán üde örömmel hajnalra kondult a harang, és az apróbb csillagok álomra csukták szemüket.

– Még elkésem – szuszogott Kag a tyúkkal az erdőben. Hiszen nem volt nehéz a tyúk, de tolla az orrát csiklandozta, és vigyázni is kellett, mert a tyúk szagától nem érzett semmit.

Az erdő fáai ekkor kezdtek kinőni a homályból. A tó felé valahol lágyan csattogott a fülemüle, és a májusi hajnal szürke égboltja lassan, észrevétlenül kékre vált.

Kag loholt a tyúkkal.

Hej nem így volt ez legénykorában! A tyúkot azóta már belül hordaná, Csirik felett, és jóízűen szundítana valamelyik bokor tövében. Most azonban elsők a gyerekek, és Kagnak nyála csordult a finom tyúkhúserért, melyet a szájában tartott, de amely messzebb volt tőle, mint azok a vadkacsák, melyek fűtyülő szárnyakkal most suhogtak el felette. Kagnak a szülők törvényei erősen szívébe voltak vésve, és Kag szerette családját.

De éhes volt, ezt sem lehet tagadni.

Letette a tyúkot, és körülnézett. Éledni kezdett az erdő. Hangos nótákat fűtyült a feketerigó, és Kag szerette volna füléből kirázni az éles hangokat. Ugyanis szívből utálta Füstöst, aki hangosan szidta, ha meglátta, és ebből megtudhatta bárki, hogy merre jár Kag.

Imitt-amott megmozdult egy ág kisebb madarak alatt, ezek azonban nem érdekelték.

– Fél fogamra is kevesek vagytok – fordult másfelé –, meg úgysem érlek el benneteket... – sóhajtott aztán, és hasra vágta magát, mintha elkaszálták volna, mert Kalán ballagott egyenesen feléje, azzal az ostoba képével és nagy füleivel, mely a nyulaknál olyan feltűnő.

Kalán megállt. Füleivel vitorlázott, és rövidlátó szemeit jobbra-balra meregette, mintha sokat látott volna. Nem szabad azonban Kalán szemeit annyira lebecsülni. Valamit meglátott. Valamit, ami fehér volt, és sehogy sem illett a harmatos zöld színek közé: a fehér tyúkot.

Kalán tojásforma fejében lassan a gyanú kezdett furkálni, amit fiúleinek élénk billegetésével fejezett ki.

Kag lapult, és remegett az izgalomtól. A fűszálak között látta, hogy Kalán gyanút fogott, és tudta, hogy közelebb nem jön. Csak arra várt, hogy Kalán másfelé nézzen.

Kagban már úgy meg voltak feszítve az ugrásra kész izmok, hogy majd elpattantak, és talán meglökött valami fűszálat, mert Kalán két lábra állt, hogy jobban lásson.

Kag kilökte magát, mint az íj a nyilat, Kalánt pedig hatalmas hátsó lábai oldalt rúgták el, és amikor mind a négy lábával földre ért, irtózatossá iramba kezdett.

Kalánnak is kisfiai voltak. Nemcsak magáért, értük is futott. A cserjés széléig Kag volt előnyben, mert Kalán csak egyenesen futhatott, és már majd elérte, amikor a szálás öregerdőhöz ért, hol elővette a nyulak öreg tudományát: a zezzugolást.

Villámgyorsan fordult hol balra, hol jobbra a fák között, és Kag fogcsikorgatva látta, hogy a nyúl szemlátomást távolodik. Minden erejét és ügyességét előszedte. Hiába. Ekkor már fényes reggel volt. Kag megállt.

– Nincs ma szerencsém – lihegte –, és még csak az kell, hogy valaki közben elvigye a zsákmányt. Sietett vissza a tyúkhoz, melyet ismét felvett, és loholt vele a tóparti rókavár felé.

Egy széles nyiladékon kellett átmennie, melynek szélén tegnap este ráparancsolt Inyre, hogy egyék a libából. Kag nem szerette a széles nyiladékot, melyen messze el lehetett látni, s amelyen úgy ott maradt csapája a harmatos fűben, mintha írva lett volna.

Megállt egy pillanatra, hogy körülnézzen, s ekkor hideg futott a gerincébe, mert az ember a legveszedelmesebb fajtája, a villámló fegyverrel járó vadász közeledett a nyiladékon. Nyomában kutya. A vadász dúdolgatott. Kagot pedig a hideg rázta a bokor alatt.

Téves lenne azonban azt hinni, hogy Kag most saját bőrét féltette. Nem. Kag egy ugrással elillanhatott volna a bokor alól, hová behúzta magát, ha veszély lett volna, és a szél is a vadász felől fűjt, hát a kutya sem kaphatott róla szimatot. Másért félt Kag, és pedig nemhiába.

A vadász hangosan dúdolgatott, és nótájában a “kisangyalom” szó többször előfordult. Mögötte békésen ballagott kutya, mely azonban egyszer csak megállt. A vadász is megállt és azt mondta:

– No, mi az, öreg pajtásom?

A kutya minden porcikájában remegve állt, és az egyik bokor felé nézett. Kag pedig azt mondta magában: “Puff? De úgy kell az ilyen vigyázatlan ökörnek, mint én vagyok...”

Az erdész azt mondta kutyájának:

– Előre, Finánc!

A kutya beugrott a bokor alá, és kihozta Iny tegnapi vacsoramaradványát, a lerágott lúdszárnyat. Csóválta farkát, és a szárnyat odatette gazdája lábához.

“Vessz meg!” – káromkodott magában Kag, és szívesen elharapta volna a kutya torkát.

Az erdész a füle tövét vakarta, és a “kisangyalom” helyett mást mondott, amit Kag nem értett meg, de jobb is, hogy nem értette... azután még azt is mondta:

– Ez a molnár libája. Megállj, vörös gazember!

A vörös gazember nemcsak hogy állt, de ott feküdt alig húsz lépésre a vadásztól, és ha ember lett volna, most két kézzel verte volna a fejét.

– Keresd, öreg pajtásom! Keresd – simogatta kutyája fejét, és a kutya már haladt is a nyomon, melyen az este Kag és Iny vitte a libát.

Kag fogcsikorgatva nézett utánuk, míg csak el nem tűntek a tó felé hajló lejtőn. Többször felugrott, hogy utánuk menjen, és megnézze, mit csinálnak, de ilyenkor mindig rémülten húzta le magát, mert a vadász bármikor visszaérkezhetett, és bár Kag szívébe mélyen bele volt vésve a család szeretete, az élet szeretete még ennél is erősebb volt.

Ekkor már kezdett felszáradni a harmat. A virágokon döngtek a méhek, és lábukon sárga golyókat vittek virágporból. Nagyokat kiáltott a kakukk, és ahova besütött a nap, melegen rengett a levegő. A zöld küllő úgy nyerített, mintha sebesen forgó kerék küllőin kerepeltek volna, és lágyan szólt a búbosbanka, melynek hangjai mindig messziről jönnek, szinte a múltból, és nem mondanak semmit, de ha már nem halljuk, szomorúan tudjuk, hogy elmúlt a tavasz.

Mindezekből azonban Kag nem hallott semmit. Ő csak a szíve dobogását hallotta, és azt hitte, soha nem lesz vége a várakozásnak. Szinte megnyugodott, amikor a domb mögül nőni kezdett a vadász alakja, pedig az erdő a megmondhatója, a rókák ennek nemigen szoktak örülni...

A vadász hangosan dúdolgatott, sűrűn ismételve a “kisangyalom” szót, közben többször megsimogatta kutyáját, mely ettől nagyokat vakkantott, és majd kibújt a bőrből.

– Jól van, öreg Finánc. Megtaláltuk őket – mondta. – Szereti a gazdája az öreg kutyát. Nagy lesz az öröm a fővadász úréknál... – és szaporán szedte hosszú lábait végig a nyiladékon, melyet csak azért vágnak ki az emberek, hogy a szegény rókáknak lépten-nyomon ilyen világos helyeken kelljen átszaladniuk, hol nem takarja őket és szándékaikat semmi.

Kag félig megnyugodva nézett a vadász után, ki már messze járt, de még idehallatszott dúdolgatása és kutyájának vakkánásai, mintha az öreg kutya jókedvében nevetett volna.

Kag felkapta a tyúkot, és szélesebben rohant a rókavár felé. Futásban aggódva látta, hogy a vadász s a kutya csapája egyenesen oda visznek. Reménykedett, hogy mégis elkerülték háza táját, mely jól el volt rejtve.

A rókavár közelében lelapult, mert a rókák nem rohannak vakon még saját otthonukba se. Szemei átkutatják a környéket, de sem gyanús nesz, sem mozdulat nem hallatszott. Óvatosan csúszott a barlang szája felé, melyet még nem látott, mert sűrű bokrok takarták. Orrához ekkor hozzáütődött az ember csizmájának otthagyt szaga, és amikor felemelte fejét: megdermedt.

A barlang szája előtt valami szörnyűséget zörgetett a szél, melyet az ember tett oda, hogy maga helyett örködjön, amíg visszajön. Kag remegve nézte a lebegő holmit, és tudta, hogy az ember itt járt. Hallotta Iny motoszkálását a lyukban, hallotta a fiókák halk vinyogását, de nem tehetett semmit, mert a rém minden kis szellengésre megmozdult, rejtelmesen zörrent, és azt mondta: nem szabad! Százszor is nekikészült, hogy átugorja a tilos holmit, de mindig megtorpant, mert jött a szél, szárazon, tiltón zörrent a fehér rém, mely nem volt egyéb, mint egy újságpapír, melyet a vadász azért hagyott ott, hogy a rókavárból ne merjen kijönni

semmi, amíg visszajönnek kutyákkal, puskákkal, ásóval Kag kis családjának elpusztítására.

A vadász látta a befelé vezető nyomokat, és azt hitte, bent van az egész család. Odatette a lyuk szájába a papírlapot, és sietett haza a jelentéssel, hogy megvan a régen keresett rókatanya, mely elnyelte a molnár libáit, az apró nyúlfiakat, és sok mindent, ami állítólag az ember tulajdona volt.

A vadász ravasz volt, és tudta, hogy a szegény róka inkább éhen hal a lyukban, minthogy nekimenjen a titkosan zörgő holminak, mely az ember fertelmes szagát szórta széjjel, és talán – így gondolta ezt Kag – rögtön megölné a szegény rókát, ha hozzáérne.

Feltámadt a szél az erdőn. A papírlap még jobban mozgott, de úgy látszott, nem tud helyéről elmozdulni, azért Kag felágaskodott, és beszólt a kotorékba:

– Iny! Iny, én vagyok itt...

Iny meghallotta Kagot, és amennyire lehetett, előrejött a lyukban, de a homályban is látszott szemén a rémület.

– Mi lesz velünk, Kag? Mi lesz velünk? Itt járt az ember. Odavagyok a félelemtől. Nem tudnál bejönni?

– Hát nem látod, mi van itt – mérgelődött Kag –, hogy mehetnék? Hátha az ember ereje van alatta, és megfojt itt a szemed előtt?... Neked kellene kijönni, és kihordani a fiatalokat, mert az ember visszajön...

– Nem lehet, Kag – nyöszörgött Iny –, félek, nagyon félek – és visszaszaladt fiaihoz, akik mit sem tudtak a nagy bajról, de anyjukról valami homályos rémület rájuk szakadt, és csendben voltak.

Kag felszaladt a vár kis dombjára, szaglálódott összevissza, újra leszaladt a bejárathoz, de híres esze most cserbenhagyta, mert ott zörgött és hajladozott kegyetlenül a rém, amit az ember állított őrzőnek maga helyett.

Ekkor már zúgott a szél. Tavalyi sárga leveleket hordott a levegőben; a száraz ágak összeverődtek a fákon, és a gyenge levelek suhogva panaszkodtak a szél goromba fésűjére, mely keményen végigboronált rajtuk.

Kag a dombon figyelt, és amikor a szél megállt egy pillanatra, füleibe távoli hangok jutottak, melyektől megborzongott, és gyomrában kesernyés rémület szaladgált.

De még remélt. Hátha rosszul hallotta... Újból halkult a szél, és ekkor már tisztán hallotta az ember hangját, a kutyák csaholását.

Kétségbeesetten rohant a lyuk szájához. A vihar már a tetőfokán tombolt. Keményen rángatta a papírlapot, mely kiszakadt a pálcikából, mellyel a vadász odatűzte, és nagy ugrásokkal repült az erdőbe.

Kag ebben is cselt látott, és még mindig várt, de a hangok már közletről hullottak fülébe. Legyőzte félelmét, és berohant a kedves otthonba, melyet olyan nagyon szeretett. Iny a fiaik mellé állt, és amikor Kag bezuhant, ijedtében majd nekiugrott.

– Vidd a fiatalokat. Vidd azonnal!... Itt az ember. – És a rém? – nyöszörgött Iny.

Kag megmutatta félelmetes fogait.

– A rém elrepült. Vidd a fiatalokat... nincs idő... mert... – és szeméből látszott, hogy ha Iny nem mozdul, megtépi.

Iny kétségbeesetten állt meg fiainak meleg, lélegző kis halma felett.

– Ezt vidd – ugrott oda Kag, és a legszebbet, Vukot adta Iny szájába. – A víz mellett tedd le. A régi várnál. Rohanj!...

Iny eltűnt Vukkal, mint az árnyék. Kag pedig hol felugrott, hol lefeküdt remegő türelmetlenségében. Hol van Iny ennyi ideig?... Kiszaladt a lyuk szájába: jön-e már? Jött, mint a szél. Kag visszacsúszott, hogy helyet adjon neki. Iny remegve esett be a barlangba.

– Kag... Kag... végünk... Itt... vannak! Dobbant a föld felettük.

A dobbanások erősebbek lettek, és úgy érezték, elveszik előlük a levegőt, a napfényt. Fulladoztak. Az ember ereje már kinyújtotta értük karmait. Értük és fiaikért. Az elmúlás

vészes percegése zakatolt fülükben, és Iny nekiesett a földnek, hogy továbbásson, és – tovább éljen. Hullott a homok, tágult a kamra, de hát ez csak olyan kétségbeesett cselekedet volt, mintha a vízbe esett ember saját kalapjában akarna megkapaszkodni.

A dobbanások már körülállták a rókavárat. Élesen, harcosan csaholtak a kutyák. Kag behúzódott a sarokba, és remegve várt, de most már félelme mellett gyilkos harag is végigviharzott minden izmán, minden csontján.

Az élet kívánása, fiainak megmentése dohogott benne, és az előbbi ideges kapkodásnak vége lett. Iny fiai előtt lapult, és csak az oldala sűrű emelkedésén látszott, hogy ha harc lesz, Iny kiveszi a részét belőle.

Szemük a bejáratot leste.

– Talán Csufit engedjük be először – hallatszott a vadász hangja.

– Beeresztheti mind a kettőt – morgott egy másik hang. – Fene tudja, hányan vannak benne.

– Félek, fővadász úr, hogy megszorulnak.

– Hát eressze akkor a Csufit. Csak valami baja ne legyen, mert ilyen kutyát nem találunk még egyet... – Ennek, fővadász úr, baja? Úgy hordja ki őket, mint a rongyot... Húzd ki, Csufi!

Az öreg tacsó beszagolt a lyukba. Megérezte az ellenség szagát, és vad haraggal csaholva tűnt el a rókavárban. Kegyetlen, kemény hangja mindjobban eltompult, amint mélyebbre jutott. A két vadász felhúzott puskával várt, mert sokszor megesik, hogy a kamrában – mely a rókának ebédlője, hálója, és néha akkora, mint egy hatalmas kosár – a róka átugorja a kutyát, és kiszalad a lyukból. Ilyen esetre kell a puska.

A tacsó mind mélyebbre jutott, és hangja már alig jutott fel a vadászokhoz.

Kag látta elhomályosodni a folyosót. Csaholva jött lefelé az öreg hóhér, és Inynek minden szál szőre az égnek állt. Az életük féltése már elhomályosodott bennük, és nem maradt más érzésük, csak marni, harapni, és megbosszulni a fiaikat, melyeket hiába óvtak, féltettek, szerettek.

Csufi berontott a kamrába, és éles hangját meghallották kint is.

– Fogja már!... – nevetett a vadász.

Csufi szeme még nem szokta meg a sötétséget. Kagot észre sem véve ugrott neki Inynek, akit vékonynak látott és könnyen megfojthatónak.

Kag előtt most szabad lett volna az út, de Kag már veszve látott mindent és bajban a kedves Inyt, aki hűséges volt hozzá, szép fiaikat adott neki, és akiért a legkülönb rókalovagok is irigyelték. Kag nem engedte asszonyát marcangolni.

Csufit az első pofon Inytől érte. A rókaasszony fiaiért harcolt, és bár Csufi halálos szorítással gyűrte maga alá, Iny belémart, mint a tűz, és Csufi görbe lábát nyomorékká rágta.

Kag pedig – aki hatalmas róka volt – a nyakát fogta át, és húzta le asszonyáról, de fogai, azok a híres rókafogak, összezárultak Csufi tarkójában, ki azonnal elengedte Inyt, és sivalkodva kiabált segítségért.

A fővadász meghallotta kutyája vonítását.

– Ugye, mondtam! Gyorsan eressze be Fickót! Ha valami baja lesz Csufinak... – és úgy nézett a vadászra, hogy az nagyon rosszul kezdte magát érezni.

Kag nem engedte el Csufit, akit már elborított a vér, de az erős tacsó is mély sebeket ejtett Kag mellén. Iny már alig tudott segíteni, és félhalottan is fiait védte, ha a küzdők arra sodródtak, s ilyenkor ereje utolsó foszlányával is belemart Csufiba.

Ekkor ért le Fickó. Először Inyre rohant, aki még egyet harapott Fickón is, aztán a többiről már vajmi keveset tudott, mert a kutya fogai összetörték gerincét, és Iny élettelenül zuhant fiai mellé, akiket mindhalálig védelmezett.

– Fickó!... – hörögte Csufi. – Fickó... segíts, mert megöl.

Kag látta Inyt, a kedvest elpusztulni. A halálfélelem és a harag vad zűrzavarrá olvadt

benne, és Csufit végső erejével nekiszorította a falnak, és marta... marta...

Ekkor jött segítségül Fickó. Kag tudta, hogy ez az utolsó harc. Otthagyta a tehetetlen Csufit, és összeakaszkodott Fickóval. A kutya elkapta Kag torkát, az pedig utolsó harapásával lehúzta Fickó fél pofájáról a bőrt, aztán lassan lobbant Kagban az élet lángja, és amikor Fickó megrázta, végigropogtatva csontjait, Kag is elmúlt, csak a lába mozdult még, mintha futni akarna valami elől, ami elől nem lehet elszaladni.

Azt már nem érezte, amikor Fickó húzta kifelé, mint ahogy Iny sem érezte. A véres pofájú, görbe lábú tacsók a két rókát kivonszolta. Elkeseredetten hallgatta a dicséreteket, és farkát csak megszokásból csóválta, mert úgy érezte, minden csontja meglazult a harcban, melyre Csufi fizetett rá legjobban. Az öreg kutya mozdulni sem tudott. Hallotta, hogy szölongatja gazdája, de első lábai összetörten lógtak, és fejét mozdítani sem tudta.

– Elő az ásóval – rendelkezett a fővadász –, talán csak megszorult valahol. Mért is hallgattam én magára. Ilyen marhaságot is csak maga tud tanácsolni...

– De kérem, fővadász úr...

– Hallgasson! Ezer pengőért nem adtam volna Csufit a testvéremnek se...

A vadász elkeseredetten ásott, és azt gondolta magában, hogy a tüzes menykő vágjon meg minden rókát. Ha a Csufi elpusztul, ő ugyan elő nem hozakodik a kéréssel az előléptetés iránt, inkább elbujdosik. Pedig biztosra ígérte menyasszonyának karácsonyra az esküvőt...

A vadász ásott, izzadt, és közben nagyokat sóhajtott Csufi egészségéért, ami azonban Csufin egyáltalán nem segített.

Aztán napszámosok jöttek ásókkal, és lassan meglátszott az egész rókavár, melyet Kag olyan szeretettel vájt magának és a szép Inynek, aki most már megtört szemekkel nézett a semmibe, és felettük döngve járt a dögbogár.

A katlanban megtalálták Csufit. Még élt. A fővadász, amilyen mérges volt eddig, mert reménykedett, olyan csendes és szomorú lett egyszerre. Nagyon szerette Csufit. Kölyökkorában a zsebében vitte haza, és azóta örök barátságot kötöttek. És most Csufi elhagyja, ezt már látta. Hiába szölongatta a hú barátot, az csak nyöszörgött. Néha felvetette szemeit, és olyan kérően, olyan fájdalmasan nézett gazdájára, mintha azt mondta volna:

– Ne hagyjatok kínlódni. Lőjetelek agyon!... Aztán már csak az oldala mutatta, hogy lélegzik. Később az se... és Csufi felett is megjelent az enyészet dongója, aki jól tudja mikor jött el az ő ideje.

A fővadász úgy nézett a vadászra, mint egy gyilkosra.

– Lássa, Borsos, lássa... – mondogatta, és elfordult, hogy a szemét megtörölje, melybe állítólag egy szúnyog repült. Ekkor már dél felé járt az idő, amikor tudvalevő, hogy nem repkednek szúnyogok...

A vadász nem is mert feljebbvalójára nézni. Hallgatott, és csak akkor tekintett fel, amikor a fővadász szó nélkül otthagyta. Később megtalálták a kisorókákat is. Heten voltak, mert hiszen anyjuk csak Vukot tudta elrejteni, de élet már nem volt bennük, mert ásás közben rájuk szakadt a föld.

De az egyik mintha mozgott volna. A vadász letisztította róla a homokot, és belefújta a szájába, mire a kisoróka kinyitotta szemeit.

– Jól van – dörmögött –, talán te helyrehozod, amit apád elrontott... – és a rókát beledugta tarisznyájába. Arra gondolt, hogy felneveli, megszelídíti a kisorókát, és a fővadász úrnak ajándékozza.

Aztán Kag, Iny, Csufi és a kisorókák a gödör mélyére kerültek. A szép rókavárat velük együtt betemette a föld. Az öreg tölgy a dombokkal együtt őket is lágyan gyökérmarkába vette, és halkan susogott a lecsendesedett szélben, mintha mi sem történt volna.

A vadász hazafelé ballagott. Tarisznyájában lapult a kisoróka, körülötte nevetett az erdő, és a bokrok alatt gyöngyvirágok csilingeltek.

A vadász lehajtott fejjel járt, néha mormolt valamit, de a "kisangyalom" szót mintha

elfelejtette volna. Vuk pedig lapult a tóparton a sásban, és várta anyját, aki nem jött. Hiányoztak testvérei, akikkel játszani szokott. A kisoroka ébredő ösztöne valami bajt súgott, különösen amikor a kutyák csaholását hallotta, de azt azért nem sejtette, hogy a szemek, melyek körülvették, örökre ellobbantak.

Amikor a lárma elült, és melegen tűzött rejtekére a nap, elaludt. Mikor felébredt, hűvösebb volt már, elállt a szél, és a lengő sásszálak árnyékot vetettek. Mikor jön már az anyja? – gondolta Vuk, miközben gyomrában az ürességnek karmai nőttek.

Néha árnyék szállt felette, melyekre lesve felpillogott, és összefutott a nyál a szájában, mert Tás, a vadkacsa szállt felette, akinek finom húására Vuk úgy emlékezett, mint a falusi gyermek a búcsúra.

De másféle árnyékok is jártak odafent. Vijjogó, hegyes szárnyú, imbolygó árnyékok, melyek előtt Vuk lehúzódott, mert bár sohasem mondták neki, tudta, hogy azok veszedelmesek.

Ahogy füevő sem eszi meg a mérges növényt és a baromfi sem a mérges bogyót, úgy a rókakölyök is, amint mozogni tud, és kinyílt a szeme, azonnal meg tudja különböztetni a jót a rossztól, és megéri a rókabeszédet, mely hangokból, mozdulatokból tevődik össze.

Vuk összehúzta magát puha vackán, és mind türelmetlenebbül várt. A tó felett gémekek krákogtak, és a tóparti nagy fákon szállóhelyért verekedtek, mert erősen alkonyodott, és Unka nemzetsége is halkán belékezdett már az esti muzsikába.

Vuk nem mert mozdulni. “Majd értem jönnek” biztatta magát, de ez a hite mindjebban megglazult, és valami hiányt érzett, melyet a nagy tölgyfa alatt nyugvó halottak nem tudnak már betölteni.

Az árnyékok összefolytak, és a susogó sástengerre szürke sóhaját rálehelte az alkony Tás népe sűrűn járt ekkor már Vuk felett, ki felemelte fejét, de le is vágta abban a pillanatban, mert egy erőszakos dörrenés rázta meg az alvó vizet, és utána egy vadkacsa sáogott valahol a levegőben. Messze volt a lövés, a kisoroka érzékeny füleibe mégis szinte beleordított a kemény csattanás.

Vuk remegve lapult, a szárnyazott vadkacsa pedig nagy ívben zuhant a sás közé, tőle pár lépésre. Ettől is megijedt, de már nem annyira, és arra gondolt, ha anyja jön, megmutatja neki Tást, és anyja örül majd neki. Finom, jó húsa van – nyelt a kisoroka, mert éhes volt már nagyon.

De anyja nem jött. Elhalkultak a zajok, a vadkacsák füttyülő szárnyai, a gémekek lárma, csak Unka népe zenélt szorgalmasan százezer hangon, mely azonban csodálatosan eggyé folyt össze.

Vuk megmozdult. Az éhség karmai mintha tüzesek lettek volna, és Tás felől ingerlő, meleg illatot lehelt a szél. A kisoroka remegett az izgalomtól. Élő egerrel, vakonddal már játszva elbánt volna, de Tás túlságosan nagy volt. Elindult, megállt, újból elindult, és a végén nyüszítve, sírva fakadt.

– Egyedül vagyok... kicsi vagyok... éhes vagyok... – vakogta halkán, aztán mind hangosabban: – Egyedül vagyok... kicsi vagyok... mit kell tennem? Éhes vagyok! – Ekkor egy mély hang kiáltott vissza a dombról, hol sötét volt, és nagy fenyők sóhajtoztak:

– Ki fia vagy odalent, kis vérem?

– Kag fia vagyok... és még kicsi vagyok. Segítsetek Vuknak, a kisorokának!

Az idegen róka elindult a sásban, mely szétnyílt előtte, és nem csinált nagyobb zajt, mint a sóhajlás.

– Gyere felém, Vuk, Kag fia – szólt még halkán. Vuk elindult az idegen felé, de mert éhes volt, fájt a szíve Tásért, kit otthagyt. Ekkor kigyúlt felette két élő lámpás, két titokzatos rókaszem, és az idegen végigszaglásztta Vukot, a remegő kisorokát.

– Hát te hogy menekültél meg? – kérdezte.

– Én nem menekültem – szíogott Vuk –, engem az anyám hozott ide, hogy várjak rá, de

nem jön... Ebből aztán megtudhatta Karak, a magányos róka, hogy Vuk még nem tudja, hogy a nagy tölgyfa tövében már csak halottak vannak.

“Ráér még megtudni” – gondolta Karak, és fennhangon azt mondta:

– Iny, az anyád nem jöhet érted. Engem küldött. Az én nevem Karak, és rokonod vagyok. Velem kell jönnöd. Tudsz jól járni?

– Messze még nem voltam, de azért jól tudok járni!

– Akkor hát menjünk – indult előre Karak, de Vuk nem mozdult.

– Nem értetted? Indulj, mert megrázlak! Vuk ismét szipogni kezdett:

– És... és Tást itt hagyjuk?

– Miféle Tást? Hol van? – mérgelődött Karak, aki azt hitte, valami gyermekmeséről van szó..

– Valami dörgött a víz felett – magyarázta Vuk lelkendezve –, és Tás odaesett mellém. Most is érzem a szagát – és a nedves kis rókaorr pontosan mutatta az irányt.

Karak is beleszimatolt a mozdulatlan levegőbe, de nem érzett semmit.

– Érzed a fenét! – morgott Karak. – Az én orrom sincs fából...

– De érzem – makacskodott Vuk, ki nagyon éhes volt. – Meg is mutatom.

Karak türelmetlen lett:

– Hát mutasd. De ha csak a helye lesz ott, elverlek, azt előre mondom.

Vuk apró lábai szorgalmasan zörögtek a tavalyi sáson, és Karak nagyokat lépett utána. Nemsokára Karak is felkapta fejét. Szellő mozdult, melyben benne volt Tás illata. Megcsóválta fejét, és magában beszélt:

“Az öreg Vuk vére! Még ki sem látszik az idei fűből, és ilyen orrt... Karak, vén róka... kincset kaptál, úgy vigyázz rá...”

– Megállj, fiam – szólta aztán. – Hiszen már a dombtetőn éreztem Tás illatát, csak az orrod akartam próbára tenni. Látom, jó orrod lesz, de most engedj előre. Hátha elrepül előled.

Tás azonban már nem repült. Pár perce múlhatott ki. Úgy látszik, nemcsak a szárnyába kapott a sörétekből. Még meleg volt.

Karak is éhes volt, de nem feledkezett meg Vukról sem, akinek jó darabokat adott, és csodálkozott a kistróka hatalmas étvágyán.

Unka népe zengve muzsikált, a tó felett surrogva jártak a denevérek, és a csillagok mélyen a vízbe néztek, hol a saját képük ragyogott kimondhatatlan mélységben.

A kacsának már csak a tollai voltak, és Vuk meglegedetten nyalta a szája szélét. Karak szagát megszokta, és mivel jóllakott, régi ismerősnek találta. Karak nyújtózkodott.

– Most már aztán indulunk. Éhes voltál, megettetlek, mennünk kell, mert messze lakom, és még más dolgom is van.

Vuk apró lábai ötöt is léptek, amíg Karak egyet. Lassított az öreg róka, és megkérdezte:

– Nem vagy fáradt? Pihenhetünk...

– Nem vagyok – tiltakozott Vuk szuszogva –, de azért pihenhetünk egy kicsit – és lehasalt a domboldalon, amelyen felfelé haladtak, s amelyből itt-ott fehér kődarabok dugták fel fejüket, ragyogva a holdvilágban.

Az út felfelé mind meredekebb lett, szaporodott a kő, törpültek a fák, és nagy földszederbokrokat kellett megkerülni, melyek közt terjedelmes borókabokrok is terpeszkedtek.

– Így nehéz menni Vuknak – szuszogta.

– Hát hogyan szeretsz menni? – mosolygott Karak.

– Ha a fejem lefelé van – magyarázta –, nehéz a fejem. Úgy látszik...

A kistróka sohasem járt hegyet, ez pedig elég meredek volt.

– Nem olyan sürgős – hasalt le Karak jószívűen –, nem lakom már messze.

Békés, nagy csendesség volt körülöttük. Alattuk feketedett az erdő. Rejtelmesen susogott, és messze valahol a faluban éjfélre szólt a kakas. Talán éppen az, mely szegény Kagot

majdnem Vahur torkába csalogatta.

A kistróka felemelte fejét.

– De szép hangja van annak az... izének. Még sohasem hallottam.

Karak nevetett.

– Ha jó lesz, hozok neked olyan izét, de hang nélkül. Ha megfogja a róka Kurrit, mert az a neve, fene tudja, elveszti a hangját. Kag, az apád biztosan vitt nektek ilyen madarat, de az már nem szólt, s így nem ismered a hangját. Piros hús van a fején, és Kata a felesége.

Vuk gondolkozott.

– Azt hiszem, ismerem – szólt –, de én inkább a combját szeretem... meg a mellét is. A fejét nem... – Ezzel magam is így vagyok – mondta Karak –, de azért nem veszünk majd össze. Nincs a lábamban fáradság?

– Már régen nincs – legénykedett Vuk –, és messze van az a Kurri? – kérdezte, mivel nehéz volt elszakadni a kakashoz fűződő szép gondolatoktól.

– Neked messze – lépdelt előtte Karak. – De most már hazaérünk – szólt, és Vuk minden figyelmeztetés nélkül is tudta, hogy a beszédnek vége.

Vuk csendesen osont Karak nyomán. Átcsúsztak egy földiszeder sűrű indái alatt, és amikor kiértek, Vuk előtt ismeretlen világ nyílt ki.

Meredek sziklafalon fehérlett a holdfény, és mellettük mélység ásított. Leültek az árnyékban, és figyeltek, mert a rókák törvénye tiltja az elhamarkodott berohanást, még ha saját várúkról van is szó.

Mélységes csend volt. Karak megfordult.

– Itt nem tudnál járni, mert még nekem is vigyázni kell. Majd viszlek.

Vuk engedelmesen tartotta hátát, és Karak veszedelmes fogai lágyan átfogták.

Az öreg róka óvatosan ment végig a keskeny párkányon. Vukban meghűlt a vér, olyan mélység felett jártak, de azért elengedte magát, mert tudta, neki egyetlen dolga van most: a mozdulatlanág. Egy helyen vége szakadt az útnak, és odébb egy méterrel folytatódott. Karak szinte átrepült a mélység felett, és Vuk lehunyta szemét, mert feje nekikoccant a sziklának. Amikor kinyitotta, egy hasadékba fordult be Karak, melyet sem alulról, sem felülről nem lehetett látni, és letette Vukot.

– Itthon vagyunk. Gyere utánam.

A keskeny hasadék kitárult beljebb, és egy nagy barlangba értek, melyben húsz róka is elfért volna, és amelyből még folyosók nyíltak jobbra-balra. A holdfény enyhén derengett, és Vuk csodálkozva nézett körül.

– Gyönyörű itt minden – mondta álmétkodva –, és én megütöttem a fejem. Itt nagyon jó szag van. Mintha lenne itt valami...

– Itt mindig van valami – büszkélkedett Karak, és előhúzott egy fél nyulat, melyet megosztott Vukkal, aki úgy jóllakott, hogy alig szuszogott.

– Én szeretek itt lenni... – nyögte azután –, itt minden nagyon jó... mintha meg sem ütöttem volna a fejem... és most álmos vagyok.

Karak mosolygott.

– Hát csak aludj. Ide nem jöhet senki. Sem a Simabőrű Ember, aki mindent fel akar falni előlünk, sem Vahur, a kutya, az a gyalázatos, aki eladta magát. Ki ne menj, amíg vissza nem jövök.

A barlang egyik sarkában jócskán volt száraz falevél, melyet a szél sodort be. Vuk elnyúlt rajta, és félálomban még látta, amint Karak kisurran a nyíláson.

Elmúlt az éjjel. A hold reszkető derengése helyett először szürkéség kúszott be a nyíláson, majd élő, ébresztő fényével a napsugár. Vukot ez sem ébresztette fel.

Ekkor valami elfogta a világosságot, és Karak csúszott be a barlangba, szájában hozva Kurrit, akinek hangja ezúttal is elmaradt valahol az úton...

A szellő sem okoz nagyobb zajt, mint Karak, és Vuk nem is ébredt volna fel, de Kurri

illata szétszállt a levegőben, és Vuk orra álmában is mozogni kezdett.

Karak jókedvűen nézte a kistrókat, akinek szemei éberén kinyíltak, és azt mondta:

– ...itt nagyon jó szag van... és Vuk éhes...

– Egyél, fiam – nógatta Karak –, azért hoztam el Kurrit, aki énekelve méri az éjszakát.

– Én szeretem Kurrit – szólt Vuk –, és tömte magába az eléje adott darabokat.

Csönd lett. Néha roppant egy-egy csont, és kint a sziklák felett vijjogva kerengett két ölyv.

Vuk fülelt. – Nem bántanak? – kérdezte Karakot, ki már a száját nyalogatta, mert jóllakott.

– Nem. Kiő madarak kiabálnak, kik a Cin népét lesik, és nekünk semmi dolgunk velük.

A levegő kezdett felmelegedni. Kurriból alig maradt valami, amit Karak félrehúzott a barlang sarkába, mert már Vuk is csak nézte, de enni többet nem tudott.

Az öreg róka ásított.

– Aludjunk – mondta –, és aludj te is, mert most már nősz, és a felnőtt róka inkább nappal alszik. Ha felébresz is, mindig csendben légy, mert ha felversz: megharaplak... – és becsukta szemét.

Aztán csak a horpasza mozgott a két rókának, és aludtak mélyen, míg a nap lassan járt felettük.

Először Vuk ébredt fel – mert éhség nőtt a gyomrában –, de nem mert mozdulni, mert Karak megtiltotta neki. A barlang száját nézte, mely előtt néha árnyékok libbentek el, és Vuk szerette volna tudni, miféle árnyékok azok. A barlang szája előtti kőpadra most odasütött a nap, és Vuk szemei nagyok lettek és mohók, mert egy zöldhátú nagy gyík sütkérezett ott. Kag, az apja is hozott néha ilyen Csuszt. Azok kisebbek voltak, de a húruk jó... és most mozdulni nem lehet.

Karak aludt mélyen, csak álmában mozgatta néha lábait, mintha futna.

Vuk tűnődött egy darabig, de Csusz bebújt az egyik hasadékba. A nap nem sütött már a kőpadra, és ő újra elaludt.

Arra ébredt, hogy Karak megmozdult. Az öreg róka szemei már éberek voltak, és Vuk is úgy ugrott fel, mintha sohasem aludt volna.

– Csusz volt itt – újságolta. – Zöld volt a háta... de nem mertem lármázni. Pedig a húsa jó...

– Hagyd el, fiam – mosolygott Karak –, majd csak megélünk Csusz nélkül is. De meg úgysem tudtad volna megfogni. Csusz gyors, és háta mögött a repedés... Már próbáltam én is – legyintett. – Nem érdemes vele vesződni.

Maga elé rántotta Kurri maradványait.

– Gyere, fiam! Megesszük, ami Kurriból megmaradt, aztán majd csak hoz valamit az este.

A kakas bizony csak pár harapás volt, de éhüket elverte.

Közben kint lárma támadt. Emberi kiáltások, kolompkondulás és ostorpattogás.

– Hallod a Simabőrű Embert? – dörmögött Karak. – Nem tud csendben lenni! Teleordítja az egész erdőt, és azt hiszi, minden őerte van. Megöl mindent, és mi csak tőle félünk. Némelyik villámló bottal jár, és megöl, hogy közel se megy hozzád. Vigyázz tőle!

– Ide nem jön? – borzongott Vuk.

– Nem tud – nevetett diadalmasan Karak –, mert otromba két lábán úgy megy, mint Kele, a gólya, aki Unkát keresi a réten, és a faluban lakik, ahol az ember.

– Őt nem bántja az ember?

– Mit csináljon vele? Csak a lába van meg a nyaka, és azt mondják, bűdös is.

– És minket mért bánt az ember? – aggodalmaskodott a kistróka. – Megesz bennünket?

– Fenét! Csak sajnálja tőlünk, amit megeszünk, mert azt hiszi, minden az övé. Kurri is, Kalán is, Tás is meg a többiek. Az ember is azt szereti, amit mi, és megöl bennünket, hogy több maradjon neki. Meg a bundánk kell neki, mert sima bőrű, mint az Unka, és fázik, amikor kemény lesz a vizek háta. De azért van a sötétség, hogy ránk boruljon. Azért van nekünk négy lábunk, hogy el ne érjen, és orrunk, hogy messziről megérezzük, ha jön, mert a jó

rókaorr messziről megérzi, olyan büdös. Irigy az ember, ezért utálja a rókák szabad népe. Erős, mint Mú, a marha, akinek még a tejét is ellopja, és mi nem bírunk vele, de kikerüljük, és elveszük tőle, amit lehet. Nincs orra, nincs lába, nincs szeme, nincs füle. Csak a nagy szája van, és ez a mi szerencsénk, mert másként már régen elpusztult volna a rókák szabad népe. De azért óvakodj tőle! Tőle és Vahurtól, aki elárulta a szabad népet, és orrát kölcsönözte neki. Most pedig körülnézünk egy kicsit, mert ezután velem maradsz. Anyád nekem adott.

Vuk nagyot nézett. Valami szomorúság úszott a levegőben.

– És eljönnek hozzánk?

– Nem jönnek. Majd elfelejted... és gyűlöld a Simabőrűt, aki elpusztította őket.

Vuk leült. Keserű lett a szája, és örökre meggyűlölte az Embert. Bőre alatt végigfutott valami hidegség, és a régi otthon emlékei ködösek lettek és fájók. Üres szél fújt el mellette, melyből hiányzott Iny melege, Kag erőssége, testvérei játéka. Vuk csendesen ült, maga elé nézett, és homályos érzéseiben az árvaság szomorúsága bujkált.

Karak jólelkűen meglökte orrával:

– Gyere! Majd elfelejted. Élni kell. Megtanulni a szabad rókák furfangját, és megmutatni a Simabőrű Baromnak, hogy Vuk nemzetsége erősebb, mint ők.

Ekkor már a nap elment a dombok mögé, és hűvös lett az árnyék. Karak átvitte Vukot a szakadékon, és a párkányon letette.

– Itt már el tudsz menni.

A dombtetőn aztán megálltak. Lenéztek a völgybe, orrukat a gyenge szél elé tartották, mely élő, meleg szimatokat hordott.

Vuk apró kis emlékeiből kicsúszott már a bánat, és azt mondta:

– Valami jön – és lelapult.

Az öreg róka önkéntelenül követte, bár nem hallott semmit. Meglökte Vukot kérdőleg, s az orrával az egyik bokor felé mutatott:

– Ott!

A bokor alján ekkor valami fehérség nőtt ki a homályból. Karak látta már, hogy Nyaú az, a macska, ki otthagya a falut, és a szabad néphez számította magát. Karak nem szeretett Nyaúval vesződni, mert bár a húsa jó, de Nyaúnak veszedelmes karmai vannak, és már látott félszemű rókát, kit Nyaú tett csúffá.

A macska olyan puhán mozgott, hogy Karak még most sem hallott semmit, de fehér mellénye ott imbolygott a bokor alatt, hol talán fészket keresett, de az is lehet, hogy Cint leste, aki a bokor alatt lakott.

Feszült, nagy csend volt. Vuk kíváncsian tolta fel fejét, hogy többet lásson, de le is kapta azonnal, mert Nyaú fújt egyet, és a következő pillanatban már egy vadkörtefáról nézett le a két rókára.

– Akár mehetünk is – állt fel Karak. – Nyaú sötétben jobban lát, mint mi, és meglátta a szemed. Most már reggelig le nem jön a fáról. Tanuld meg, hogy a zsákmány előtt le kell hunyni a szemed, mert másképp észrevesz minden. Nem lesz enned, és gyöngé maradsz, mint Szi, a kígyó, akinek nincs lába. A sötétben ég a mi szemünk, és zölden csillog, mint Zu szárnya, aki a virágokon lakik. Nyaú húsa pedig kitűnő, de ostoba voltál – és megrázta Vuk fülét, aki nagyon szégyellte magát. Pedig Karak magában örült, hogy nem kellett Nyaúval verekedni, ki nem adta olcsón irháját.

A domb alján megint lelapultak. Előttük folyt a patak csobbanás nélkül, és partján önfeledten zenélt Unka népe.

– Eredj, és próbálj Unkát fogni – szólt Karak. – Ha valami baj van, csak kiálts.

Elindult a kistróka első vadászatára. Karak tudta, hogy még kicsi ehhez, de az öreg Vuk híres vérét akarta kipróbálni.

A kis Vuk a rókák ősrégi mozdulatával csúszott előre, és Karak szeme ragyogott

örömében:

Első lesz a rókák között!”

Vuk csúszott, mint a szellő, de még a harmatot sem verte le a fűszálról. Apró lábaiban megfeszültek az inak, és nem érzett mást, csak a vadászat ősi gyönyörűségét. Elfeledte a szomorúságot, elfeledte Karakot, Nyaút is, akiért nemrég kikapott, és egy vágya volt csak: megfogni Unkát, kinek nagy szája van, s ezért azt hiszi, muszáj énekelni.

Vuk, amikor felért a partra, lehunyta félig szemeit, mert nem feledte el Karak tanítását.

A patak vályújában mozgott egy kis szél, és Vuk szőre felborzolódott örömében, mert a szimatok közt ott volt Tás meleg, erős illata is. Nem is gondolt már Unkára. A vadászat izgalma vakmerővé tette a kistrókat. Igaz, Nyaút elugrasztotta, de most megmutatja Karaknak, hogy nem ügyetlen.

Ugy ment a kistróka a parton, mint egy darab sötétség, melynek se hangja, se árnyéka.

A szimatban mind több lett az élet, és több a melegség. Tás már nem lehet messze.

Vuk szemei hol tágra nyíltak, hol megszűkültek. A parton lefelé csúszott, mert úgy hallotta még otthon, hogy Tás a vízen alszik.

Unkák szorgalmasan énekeltek, s a víz szinte állni látszott, amikor Vuk megpillantotta Tást, szinte az orra előtt.

Nagy pillanat volt. A kistróka megdermedt, és úgy érezte, Tás jön feléje, pedig őt vitte a vér, a vadászat örök ösztöne, és amikor kinézte az alkalmas helyet, ahol Tás nyakát elkaphatta: megrohanta, mint a villám.

Tás aludt éppen. Este jóllakott apró halakkal, és azt hitte, leszakadt az ég, amikor Vuk szinte ráesett. Szárnyai szétvágódtak, hogy felreppentsék a levegőbe, de aztán hirtelen elsötétült előtte a csillogó víz fodra, mert Vuk elharapta a nyakát, és maga alá gyűrte a sekély vízben, amely Tásnak bölcsője volt valamikor.

Tás már nem mozgott, és Vukon végigborzongott az elért zsákmány dicsősége. A küzdelem halk volt és rövid, Vuk mégis érezte, hogy a patak elhordja majd a hírt, hogy Kag fia, Vuk, aki még alig látszik ki az idei fűből, megfogta Tást. Tást, aki pedig éber, mint Hu, a bagoly, aki csak nappal alszik keveset, egyébként tanácsot szokott adni az erdei népnek ügyes-bajos dolgaikban.

Igaz, hogy Nyaút elszalasztotta, de Nyaú még túlságosan nagy zsákmány lenne ilyen kistróka-hoz. Vuk kihúzta Tást a homokos partra, és leült mellé, hogy kifújja magát, mert nehéz volt a kacsá nagyon. És nagy, komoly rókának érezte magát.

“Mit szól majd Karak? – gondolta, és előre örült a dicséretnek. – Jön is már” – nézett fel a partra Vuk, hol mintha Karak lépteit hallotta volna. Lehúzódott, és ráfeküdt Tástra, hogy az öreg róka ne lássa meg mindjárt...

Ekkor azonban idegen szimat vágott Vuk orrába, és a kistróka megremegett. Idegen rókabarlang szaga volt, tehát más róka sompolygott feléje a magas fűben.

”Miért nem jön Karak – gondolta –, hiszen hallhatná, hogy idegen jár a parton” – és nem kiáltott. Várta, hogy mi lesz.

A másik róka ekkor már odaért. Megállt, és Vuk jól látta a felvillanó zöldes szemeket.

Az idegen róka közelebb jött. Látta már, hogy kölyökkel van dolga, és ráfordult Vukra:

– Ki fia vagy, és mit keresel az én vadászterületemen?!

A kistróka szemei szikráztak a dühtől, és ráfeküdt Tástra, aki az első zsákmány volt, melyet megvédett volna még az élete árán is.

– Vuk vagyok, Kag fia, és Tást nem adom. Én fogtam. Az enyém.

Felállt, és megmutatta apró fogait. A nagy róka dühösen nevetett:

– Taknyos! De sokra vagy a nemzetségeddel! Az öreg Vuk csak mese volt talán, és apád is kiöltötte a nyelvét, amikor a görbe lábú hóhér megszorította. Ha el nem hordod az irhád, megfürdetlek, mintha Unka lennél, akinek kiáll a szeme, és csak a nagy szája van! Takarodj!

Vuk még ekkor sem kiáltott Karakért, pedig az idegen róka már elindult feléje, hogy

elvegye Tást, és őt belelökje a vízbe, amely ennek a szégyennek éppen úgy elhordta volna hírét, mint az előbbi dicsőségnek.

Azonban mozdult a szél, s az idegen róka megállt.

Szemei gonoszul keskenyek, szúrósak lettek, mint télen a csillagok. És mézédés hangon folytatta:

– Szóval te Kag fia vagy? A nagy Vuk unokája és Karak öccse, akinél én senkit többre nem tartok... és máris megfogtad Tást. Csodálatos! Bizonyára Karak tanított! Ugye? Karak ma az első a rókák közt... s ez a terület az övé. Én csak átszaladok rajta, és kérlek, említsd meg neki, hogy a napokban készülök hozzá engedélyért...

Vuk lejjebb állt, mint az idegen róka, és nem értette annak meghunyászkodását. Az előbb még a vízbe akarta lökni... De ekkor Karak szemei gyúltak ki a parton, és megrohanta az idegent, aki szinte térdre esett, és Karak alaposan megtépte.

– Hordd el a tetves bőröd, Sut, amíg jó dolgod van! – mondta. – Olyan a nyelved, mint Szié, aki undorító, mert hideg, és madárporontyokon él. Megmartad volna ezt a kis kölyköt, ha meg nem érzed, hogy jövök, és akkor megfordult a nyelved, mely hideg és mérges, mint Unka hasa!

Még egyszer megrázta Sutot, aki vinnyogva tűnt el a sásban. De még visszakiáltott, és hangjában habzott a düh:

– Megálljatok! Karak, te fogatlan kutya! Találkozom még az öcséddel, a híres Vuk unokájával, de kirázom a bőreből! A nyüvek kopasszanak meg benneteket, és Kró, a holló játsszon a szemetekkel! Megálljatok!

Vuk alig tért még magához a sok esemény közt, amikor Karak már melléje csúszott.

– Ne törődj vele – mondta. – Ez Sut, akinek nincsen farka, mert megfogta a tör, amit az ember állított neki, és utolsó a rókák között. Itt hagyta Tást?

– El akarta vinni! – méltatlankodott Vuk. – Fogjon magának.

Karak csak most értette meg, hogy a kacsát a kis Vuk fogta. Azt hitte, Sut dobta el ijedtében. Szinte megdöbbsent. Ez több volt, mint ami ekkora kisorokától kitelhetett.

– Jól van, Vuk! – mondta. – Eljön még az idő, amikor több leszel mindnyájunknál, és kérlek, gondolj majd akkor az öreg Karakra. De addig – persze – még sokat kell tanulnod – tette hozzá, hogy a kisoroka el ne bízza magát.

Vuk aztán még játszva összeszedett pár Unkát, amikor elindultak hazafelé.

– Aludnod kell – mondta Karak –, nekem még dolgom van, de reggelre itthon leszek.

Átugrott Vukkal a szakadékon, de mindjárt vissza is fordult:

– Innét már beviheted Tást magad is. És egyél belőle, ha megéheztél.

Ekkor már egészen öreg volt az éjszaka.

Vuk leült a szakadék szélén, és belenézett a sötétségbe, mely ismerős lett neki. Mintha sok-sok éven át járt volna benne, pedig Vuk csak azon a tavaszon született.

Ám járták a fekete éjszakákat, Kag és a többi rókaősök, és Vukban világos lett az örökség, mintha emlékekre emlékezett volna. Boldog-fáradtan húzta be Tást a barlangba, és azonmód elaludt mellette.

Másnap, harmadnap és a következő napokon egyformák voltak a hajnalok és az éjszakák. És egyformák a hetek is. Vuk nőtt, és rövid utakra már maga járt zsákmány után. Karak nem győzött csodálkozni gyors fejlődésén.

“Szegény Kag, ha ezt látná” – gondolta.

Közben megnőtt a fű a réten. A vetések erdeje úgy hullámozott, mint a tó vize, hol Lutra, a vidra van otthon. A földön fészkelő madarak kiröptették fiaikat, hiába kereste őket Szi, aki hideg és gonosz, mint a csapda vasa, melyet Vuk messze elkerült, amikor azt mondta Karak:

– Reggel nem jövünk haza, mert a barlang már nagyon meleg, és amúgy sem lehet pihenni a kis fekete ugró néptől. Egész nap csak nem vakaródzhatunk...

És akkor hajnalban beosont a két róka egy hatalmas búzatáblába, mely az erdő mellett

zizegett a szélben.

A búzaszálak engedelmesen szétnyíltak, hogy le ne tiporják őket a rókák, de mielőtt összezárultak volna, megcsóválták fejüket, mert nem szerették az ideent suttogó, békés országukban.

Új világ volt ez Vuknak, ki úgy ment Karak nyomában, mint a nagy róka kis árnyéka. Egy helyen nagy, zöld levelű földibodzák ringatták magukat. Karak itt megállt.

– Azt hiszem, ez jó hely lesz. Van egy kis árnyék is, és nem lát meg bennünket sem Csi, a fecske, sem Rá, a szürkevarjú, kik mérgesen kiabálnak felettünk, ha észrevesznek, pedig mi sohase bántjuk őket.

A földibodza éppen virágjában volt. Karak az orrát fintorgatta:

– Büdös ez a csete nagyon, de nemsokára lehullik a szirma, és apró, zöld bogycsók nőnek helyette – aztán lehasalt az árnyékban, hol csak a búzaerdő tiszta lélegzése járt.

A bodza alatt kis teknőt kapartak maguknak, és ezzel birtokba vették a környéket.

Jó hely volt ez nagyon. Igaz, az eső megmosdatta őket néhányszor, és ilyenkor a szél is zúgva tántorgott a búzaerdőben, mely sziszegve siránkozott, de elmúlt a zivatar, megszáritották magukat a napon, és a búzaszálak is felálltak újra, pedig fejük ekkor már aggódóan súlyos volt, mintha folyton gondolkodtak volna.

Vuk megismerte már a falut, és végigjárta mind a helyeket, ahol valaha Kag járt. Sokszor úgy érezte, mintha nem először járna ott, hanem már régesrég ismerné, pedig Vuk csak azon a tavaszon született.

Megismerte Vahurt, a nagy vadászt, megismerte a zöld ruhás erdészt, aki a villámló bottal jár, de nem félt tőlük, mert orráról már ekkor csodákat beszélt a rókák népe, és mindig idejében kikerülte őket. Nyomot maga után soha nem hagyott, és a vaskarú csapdákat mosolyogva kerülte el, mert tudta, hogy azokban a Simabőrű ereje lakik.

Az emberek pedig egymást gyanúsították a tyúkok és kacsák ellopásával, és mérgesek voltak nagyon, mert az emberek nemcsak a rókáktól irigyelték az ennivalót, de egymástól is.

Vuk pedig úgy élt, mint egy püspök, akinek állítólag mindennap finom liba- és kacsahús van az asztalán. Karak már csak sétált, mint egy csósz, akinek pedig – ez tudvalevő – a püspök után legjobb dolga van a világon.

És meghízott Vuk mellett.

Ekkor már nagyon meleg napok jártak. A búzaszálak bajusza olyan lett, mint az arany, és derekuk is megkeményedett, ami pedig az öregség jele. Érett a búzaerdő.

Vuk ekkor már legénynek számított a rókák között.

Suttal, a farkatlan rókával is találkozott, de az már nem merte megverni, mert Vuk megmutatta éles fogait. Sut csak mindenféle csúfságokat kiáltott feléje, amivel azonban Vuk nem törődött, mert tudta, hogy Sut utolsó a rókák között.

Egyik este az erdőszélen portyázott Vuk, amikor egy házhoz ért, mely körül volt kerítve. A levegőben Vahur szaga járt, de jól ki lehetett venni a baromfiólak nehéz illatát is. Az ablakok még világosak voltak, és a ház mellett akkora két fenyő állt, hogy az apróbb csillagok szinte a csúcsukon látszottak megpihenni.

Vuk lehasalt. Karaktól tudta, hogy itt a vadász lakik, aki a tóparti otthont elpusztította, és most bosszúvágy nyargalt benne.

– Eszedbe ne jusson odamenni – intette Karak –, mert elpusztulsz. Én ugyan csak messziről láttam ezt a házat, de mondják az öregek, hogy csupa csapda az egész környék; Vahur egész családját őrzi, és a Simabőrű villámló bottal járkal, hogy mindent elpusztítson, ha neki úgy tetszik.

Vuk megremegett belül, de a veszély nem riasztotta el. Bizott orrában, lábaiban, szemében. Nem, addig el nem megy innen, amíg a vadász eszén túl nem járt, és el nem vesz tőle valamit. Ez lesz az igazi dicsőség! Kag fiának neveli a Simabőrű a kövér kacsákat, és reggel oldalba rúgja Vahurt, aki nem jól örködött. A rókák népe erről mesél majd fiainak, és

azt mondják majd, hogy újra a nagy Vuk jár köztük.

A ház körül lassan éjszaka és csend lett. Vuk hallotta Vahurt és családját járni, és látta, hogy az ablakok is lehunyják szemüket. Messze a faluban ugattak a kutyák, akiknek néha Vahur és fiai is kiáltottak valamit, de aztán elhallgattak.

A szél a ház felől fúj, és Vuk orrában pontosan benne volt, hogy melyik kutya hol fekszik. Körüljárta a kerítést, és több rést talált, melyeken könnyen becsúszhatott. De nem sietett. A rések idegenek voltak, és csapda lehetett a túlsó oldalukon, ámbar a vas hideg szagát sehol sem érezte.

Később jól hallotta a kutyák szuszogását, és amikor Kurri elsőt kiáltott, besurrant az egyik nyíláson, amely a háztól legmesszebb esett.

Túl a nyíláson megállt egy pillanatra. A homály derengésében titokzatos nagynak látszott minden, de mint valamikor, az első vadászon Tás, úgy vonzotta a veszély Vukot.

A kerítés mellett csúszott előre. Az istállóban mélyen dobbantak néha a lovak, és a disznóólban Csám horkolt, és azt hitte álmában, hogy őt az ember szeretetből eteti.

A tyúkólon lakat volt, és az ablakán rács. Az eperfán – jó magasan – gyöngytyúk aludtak. Vuk aprólékosan megnézett mindent, és még jobban meggyűlölte a vadászt.

“Mindene van – gondolta magában –, hát miért bánt bennünket?”

Arra persze nem gondolt, hogy a vadászat ősi ösztöne az emberben éppen olyan öreg, mint a rókában, de Vuk még fiatal volt, és erre nem gondolhatott.

Ekkor valami fehérét látott mozdulni az ólak mellett. Vuk lehasalt, mert a fehérség közeledett. Lehunyta szemét, és tudta már, hogy Nyaú lépeget feléje. Gondolkozott: megfogja-e? Nem csap-e lármát a macska, aki ugyan félt a rókától, de a veszély néha vakmerővé tette, és karmai ilyenkor gyorsak voltak; mint Zu, a fényes hátú bogár, ki a napsugárban táncol.

Vuknak szerencséje volt. Nyaú, a vadász kedvenc angóramacskája, puha volt, mint a moha, és amikor Vuk elkapta, még nyikkanni is elfelejtett.

Amikor Nyaú kinyújtózott, Vuk megforgatta füleit, melyekben azonban semmi gyanús mozdulás nem akadt meg. A ház előtt szuszogtak a kutyák jóllakotán, és Vuk megvetette ezeket a szolgálkat, akik szabadságukkal együtt elveszítették az orrukát és fülüket is.

Felkapta Nyaút, és elindult kifelé. Mielőtt kibújt volna a nyíláson, megállt, letette Nyaút, és figyelt, mert túl a kerítésen veszély lehetett. De csak a csend és kevés szél járt arra, melyek világosan megmondták, hogy nincs semmi baj.

Vuk diadalmasan visszanézett.

– Ostobák – mondta –, akkor jövök ide, amikor akarok!

Meg akart fordulni, amikor a sarokban fellobbant két zöld lángocska, két figyelő, mozdulatlan szem.

Vuk szinte elfolyt a földön, és megremegett. A sarokban, valami rács mögött fel-felvillant két égő rókaszem. Vuk nem tudta, mit tegyen. Sokat várni már nem lehetett, de mozdulni sem tudott, mert az a két szem szinte megmarkolta.

A rács vasát jól látta Vuk, és egyszerre megérezte, hogy rab róka figyeli, akit a Simabőrű zárt be, hogy majd, ha hideg lesz, bőrét lehúzza, s abban büszkélkedjen.

Vuk megborzadt, de aztán összeszorította fogait, és a gyűlölet erősebb lett benne, mint a félelem.

És elindult a rab róka felé. A rács hideg vasa megtorpantotta egy pillanatra, de a másik róka szemei már szinte kérően világítottak, és orra oda volt szorítva a rácshoz. És a két kis rókaorr összeért.

Aztán szinte egyszerre leültek. A bizalmatlanság elreppent közülük, és megérezték a vér közösségét. – Olyan vagy, mint én – kezdte a rab róka –, és jó, hogy eljöttél. És most szeretnék veled menni... de nem szabad. Kérlek, maradj velem.

Vuk szinte remegett.

– Nem lehet, mert a Simabőrű és Vahur megölnének. Én szabad róka vagyok – mondta büszkén –, és Vuk a nevem. Talán már hallottál rólam?

A rab szomorúan csóválta fejét:

– Nem. Nem hallottam. Nem tudok itt senkivel beszélni. Az én népem már nem jár erre. Te vagy az első, akit látok, és szomorú leszek, ha elmégy.

– Hogy kerültél ide? – kérdezte Vuk.

– Nem tudom – suttogta a rab –, nem emlékszem már. Nagy lárma volt, és rám szakadt a fészek, ahol születtem. A tóparton, ahol Tás lakik... Azóta itt vagyok.

Vuknak felborzolódt a gerincén a szőre, és felugrott.

– Kinek a fia vagy? – kérdezte mohón. A kisoroka gondolkodott.

– Olyan régen volt... és csak álmodban jut néha eszembe. Sokat álmodom róla. Várj csak, talán hallottál róla. Én Iny lánya vagyok, de itt úgy hívnak, hogy Panna...

Vukban felkavarodtak az emlékek. A régi barlang melege, homálya fogta körül, és eszébe jutott Iny, aki neki adta mindig az első darab húst.

Vuk alig bírt magával. Felállt, és lábait feltette a rácsra, orrát bedugta a nyíláson, és úgy susogta:

– Nézz meg jól, Iny – mert az a te neved –, és tudd meg, én is ott születtem a vízparton. Az én anyám is Iny volt, és én a te testvéred vagyok...

Iny összekuporodott a rács mellett, és csak nyöszörgött. A szabadság megperzselte, és Vuk összekavarta gondolatait.

– És most elmégy? Vuk, testvérem, ne hagyd itt!... Eddig is néha szomorú lettem, de nem tudtam, miért, de most, hogy látlak és elmégy... elpusztulok.

Vuk körülszaladta a ketrecet, és látta, hogy abból nincs szabadulás ilyen rövid idő alatt.

Megállt újra Iny előtt.

– Várj – mondta –, és gondoldj rám. Beszélék Karakkal, aki mindent tud, és eljövünk érted – újra bedugta az orrát. – És ne szólj senkinek, hogy erre jártam. Érted?

Iny szemei sóvárogva kapaszkodtak Vukba, aki a kerítéstől még visszanezett, aztán felkapta Nyaút, és kisurrant a nyíláson.

Az erdőben szinte repült, és alig várta, hogy Karaknak elújságholhassa a nagy hírt.

Karak már otthon volt, és dörmögve fogadta Vukot:

– Mi van veled? Úgy jársz, mint Mú, az otromba, és utat csinálsz, hogy a Simabőrű megtudja, hol lakunk.

Vuk ledobta a macskát, és alig hallgatott Karakra. – Megtaláltam Inyt!...

Az öreg róka nagyot nézett: – Anyádat?

– Nem, hiszen őt megölte a Simabőrű. Inyt találtam meg, aki a testvérem. Az embernél van, aki a villámló bottal jár. Él, de nem tud eljönni. Onnét hoztam Nyaút, és megígértem Inynek, hogy visszamegyünk érte.

És elmondta, hogy találta meg a kisorokát, aki már alig emlékszik a tóparti otthonra.

Karak vakaródzott.

– Odaveszünk – mondta. – Nagy szerencse kellene, hogy oda ne vesszünk. Csupa veszedelem ott minden. Úgy kellene Inyt kiásni. Vahurék meghallanák, s akkor végünk. Majd gondolkodom rajta, de most aludjunk, mert nemsokára világos lesz.

Összegömbölyödött a két róka, de nem aludt egyik sem, mert Iny kiszabadításán gondolkodtak. Világosság helyett azonban felhők jöttek, és később megeredt az eső. A két róka hiába feküdt a bodza sűrű levelei alá. Ott is alájuk folyt a víz, hát csak dideregtek.

Nagy későn felsütött a nap. Fényes melegeben lustán száradt a búzaerdő, és elnyújtózva szárította magát a két róka. Kifeküdtek egy kis tisztásra, hol nem kelt ki a búza, és el is aludtak a napsütésben.

A felmelegedett levegőben elkezdett táncolni Zu népe, és erre megjelentek a fecskék is, kik a zümmögő legyekből reggeliztek.

Az egyik fecske ijedten elkiáltotta magát, mert alacsonyan repült, és észrevette az alvó rókákat.

– Itt vannak, itt vannak! – sikoltzott a fecske, és mire a rókák felébredtek, már egész csomó fecske csapkodott felettük, egymást rémítgetve hangos vészkiáltásokkal.

– A csete alá! – súgta Karak, és villámgyorsan kúsztak a földibodza takarója alá.

– Ezért utálok Csit – mondta Karak. – Fene se bántja, és mégis árulkodik. Meg se moccanj, talán elmennek...

De a fecskék még mindig zajongtak.

– Itt voltak! Itt voltak! – kiabálták, és alacsonyra szálltak, hogy beláthassanak a földibodza sűrűjébe. A patakparton egy fűzfán üldögélt Rá, a szürke varjú, és leskelődött, hogy hol rabolhatna, amikor meghallotta a fecskék árulkodását.

– Megnéztem, kire kiabál Csi népe. Talán valami négy lábú tolvaj, akik felfalnak mindent előlünk. Megállj csak! – és elreppent arrafelé mérges károgással, méltatlankodva, holott mindenki tudta, hogy Ránál nagyobb tolvaj és rabló nincs a messze határban.

Karak meghallotta a károgó varjút, és felszisszent:

– Még csak ez kellett! Rá repül felénk. Ha meglát bennünket, holnap már nyakunkon az ember. Húzd össze magad!

A varjú már ott evezett a fecskék felett.

– Káár – káár! Mi az – mi az – mit láttok?

– Sicsü – sicsü – kiabálták a fecskék –, itt voltak! – Ne sivalkodjatok – ereszkedett lejjebb Rá –, nem értelek benneteket!

Rá úgy tett, mintha értené a fecskék nyelvét, holott tudott dolog az, hogy a vadon élő népek csak a saját fajtájukat értik meg.

Amint lejjebb szállt, a fecskék kitértek előle, mert Rának erős marka, nagy csőre van, és hússal él.

A fecskék ekkor újra sivítani kezdtek, de már más hangon; tele félelemmel és ijedséggel, mert Karr, a kabasólyom sötét szárnya sziszegett feléjük, és a fecskék szétcikáztak ezerfelé.

Karr azt sem tudta, melyikhez kapjon, s ez a kis torpanás elég volt a fecskéknek a menekülésre.

– Zsivány... zsivány! – csivítették még vissza, mert tudták, hogy már el nem éri őket.

Karr dühös volt nagyon. Idegesítette Rá óbégatása is, aki még mindig károgva kereste az ellenséget, és nem vette észre a sólymot.

– Hol van, hol van? – károgott egyre, és már majd rászállt a bodzára, amely alatt szívdobogva lapult a két róka, amikor Karr megfordult a levegőben, és levágott a varjúra. Megtépte Rát, hogy az majd leesett a földre, aztán elsuhant a falu felé.

Mire a varjú magához tért, a sólyom már messze járt.

– Kár... kár... gyilkos... útonálló... segítség!... Káár... – és szuszogva nyilallt Karr után.

Csend lett a rókák felett.

– Elmentek – mondta Vuk.

– Várj – mordult rá Karak –, ha ember van közel, biztosan észrevette ezt a zenebonát, és mond valamit, amit mi nem értünk, de jót nem jelent.

Füleltek egy darabig, és már Karak is nekinyújtózott, hogy kipihenje az izgalmakat, amikor szinte összerándultak, mert hirtelen emberi beszéd ütődött hozzájuk.

– Láta a fecskéket, Borsos? – szólt valaki mély hangon.

– Láttam, fővadász úr. Meg a varjút is. Itt van valami.

– Van. Azt hiszem, ez a búzatábla többet tudna a falusi libákról, mint mi.

– Rókákra tetszik gyanakodni?

– Majdnem biztos vagyok benne. Holnap aratják ezt a táblát. Hívja ide hajnalban a többi erdőőrt is. Körülálljuk. Talán sikerül beszorítani őket.

– Igenis, fővadász úr. Aztán csend lett.

Hosszú idő után Karak szólalt meg először:

– A szél zörgesse csontjait Csinek és egész bandájának... és a tetűk egyék meg Rát, azt a piszkos körmű tolvajt. Most aztán nyakunkon a Simabőrű.

– Úgy hallom, elmentek – vélte Vuk. Karak dühöngött:

– Gyerekbeszéd! Elmentek, de visszajönnek, elhiheted. Más tanya után kell nézni. Egyszer még itt alszunk, de többször nem, mert baj lesz.

Tervezgetéssel múlt a nap. Karak felsorolta az összes helyet, ahova még el lehetett menni.

– De ilyen jó egy se lesz – dühöngött.

– És Iny? – kérdezte Vuk olyan szomorúan, hogy Karak szinte elszégyellte magát.

– Ő is sorra kerül, de ahhoz nagyon jó idő kell. Olyan sötét, hogy még mi is csak tapogatva járunk. Olyan idő, amikor fényes villanások morognak felettünk, és még a legnagyobb fák is jajgatva hajladoznak. Ezt azonban meg kell várni.

Közben besötétedett, és a búzaerdőn kemény szél suhogott végig. Vuk szaglászva nézte a suhogó búzaszálakat. Valahol messze gorombán mordult meg az ég, és túl az erdőn aranyos ostor vágott az égből a földre.

Vuk kérdőleg nézett Karakra.

– Ez még nem az igazi – mondta Karak, aki tudta, hogy Vuknak Iny jár az eszében. Az öreg róka borzongva gondolt az erdő menti házra, és nem szívesen vitte bőrét a vásárra.

A szél azonban óriásira nőtt, és hatalmas, fekete felhőket hengergetett felettük. Az erdőből odahallatszott az öreg fák remegése s a száraz ágak pattogása, amint letörtek a fáról, és ide-oda ütődve zuhantak a földre.

A felhők egymás hátára szaladtak és összetorlódtak, mert a szél sziszegő ostorával hajszolta őket, és amikor a sötétség már akkora volt, mint a rég összedőlt rókavárak üregében, megeredt az eső.

A két róka némán nézte az időt. Vuk mind vidámabban, Karak pedig mind nagyobb szorongással. Nehezen határozta le magát a veszedelmes útra, és szívesen kitért volna előre, ha az idő egy kicsit jobbra fordul.

Az éjszaka azonban tombolva zúgott, és Karak sóhajtván mondta:

– Mehetünk, de el ne felejtsd soha, hogy ennél többet még magamért sem tettem volna.

Vuk közelebb csúszott az öreg rókához, és hangja komoly volt, mint azoké a rókáké, akik maguk járnak a zsákmány után, és egyedül parancsolnak barlangjukban.

– Az én zsákmányom a tiéd, nemcsak most, de az lesz akkor is, ha meglassúdsz, s az öregség elvásítja fogaidat.

– Ha megérjük – mondta futtában Karak, mert ekkor már útban voltak Iny kiszabadítására.

A felhők felett sűrűn lobbantak fel ragyogó villanások, és amikor az erdei házhoz értek, már záporozva suhogott az eső.

A kerítés mellett lelapultak, mert a ház ablakszemei még égtek. A kutyák csendben voltak, és szagukat a szél összekavarta, hogy nem lehetett tudni, hol vannak.

A két róka szeme a házon volt, és megdermedtek egy pillanatra, mert kinyílt az ajtó, és nagy világosság csapott ki az udvarra.

Ott állt a Simabőrű. A világosságot kezében tartotta és kikiáltott:

– Finánc! Borzas! – és füttyentett. A két róka remegve várta, mi lesz.

A füttyre előrohantak a kutyák, és farkcsóválva ugráltak körül az embert, aki megsimogatta fejüket. – Undorító! – mondta Karak. – A lábait nyalják... – Gyertek be ebben a ronda időben – mondta az ember, és a kutyák megrázták magukat, hogy a vizet ne vigyék be az ember szobájába. Jól nevelt kutyák voltak.

Ekkor még egy kutya tűnt fel a világosságban. Nagy, fehér komondor volt. Farkát csóválgatta ez is, de fejét szomorúan lehajtotta, mert az ember ráfordult:

– Hát a házat ki őrzi? Takarodj! – és megfenyegette. Az öreg komondor eloldalgott, és sajnálta, hogy hízelgéssel nem vitte annyira, mint a többiek. Ő csak egyszerű, falusi

komondor volt, aki őrizte a házat, mint az apja, odaadta volna életét is gazdájáért, de kezét nyalni nem tanult meg.

Így aztán kint maradt a viharban.

A rókák jól látták, hogy óljába megy, és hallották, amikor az ember keményen bevágta az ajtót. Nemsokára az ablakokra is sötétség kúszott, s aztán csak a szél zúgott körülöttük. Vuk felállt.

– Körülnézek – mondta –, mert ismerem itt a járást.

Karaknak eszébe se jutott tiltakozni, hogy öccse intézkedett, mert titokzatos volt neki ez a ház, tele rémségekkel.

Vuk eltűnt a sötétben. Megnézte a réseket. Veszedelem sehol sem volt, és amikor a múltkori nyíláson becsúszott, a sarokban, mint kis lidércek, villantak fel Iny szemei.

– Itt vagyunk Karakkal, aki segít minket – mondta Vuk, amikor Iny kidugta orrát a rácson, és szólni sem tudott, csak remegve járt-kelt a rács mögött. Mindjárt jövünk – mondta Vuk, és most már sebesen rohant vissza Karakhoz.

Az öreg róka meg-megállva indult utána, és egy lépésre leült a ketrec előtt, melynek hideg vasszaga volt. – Ez itt Karak – susogott Vuk –, a legokosabb és legjobb a rókák között. . .

Iny kidugta az orrát, és most már Karak is odalépett, mert bár nem szerette a hideg vas érintését, nem akart gyávának látszani.

– Igen – mondta Inynek –, éppen olyan vagy, mint az anyád. Én is rokonod vagyok, de most sietnünk kell, amíg a csendet agyonveri az eső – és ázni kezdett szapora lábakkal a rács előtt. – Vuk, figyelj! – rendelkezett aztán. – Te pedig, Iny, azt tedd, amit én – hangja már újra a régi volt. Veszély nem volt a levegőben. A kutyákat látta bemenni a házba, s az öreg komondor is behúzódott az ólba. A szél zúgása s az eső csapkodása pedig minden zajt elkapott.

A föld teteje kemény volt, de amint ezen túl volt, a lágy részben már jobban ment a munka. Iny pedig belül – szemben Karakkal – eszeveszetten dolgozott.

– Csendesesen – figyelmeztette néha Karak –, látszik, hogy hol nevelkedtél.

Aztán Vuk vette át Karak szerepét, az pedig örködött. A lyuk mélyült rohamosan. Az eső már elállt, csak a szél kínoztta tovább a fákat, amikor kibújt a lyukból Vuk, és reszketve a fáradtságtól mondta:

– Lent is be van Iny zárva. . .

Karak ugrott a lyukba, mely már olyan mély volt, hogy elnyelte. Vuknak igaza volt. A sodrony nemcsak a föld fölött, de alatta is őrizte Inyt.

Karak kétségbeesetten fúrta magát lejjebb. Talán csak vége lesz valahol ennek az átkozott rácsnak! Csupa föld volt, amikor kijött, és alig szuszogott.

– Eredj! – mondta Vuknak. – Már nincs baj.

Vuk látta, hogy az akadálnak vége szakadt, és minden erővel ásta magát most már befelé. Iny még a felén sem volt, amikor Vuk megérezte, hogy Iny már felette van.

Megállt. Pihent egy kicsit. Iny lassan közeledett. A felhők ekkor már szakadoztak, és halvány derengés nőtt az udvaron.

Karak ismét kapkodni kezdett. Leszólt a lyukba: – Mi lesz, Vuk? Előre! Múlik a sötét. . .

Vuk fejére ekkor hullott az első porszem, mert a lyuk átszakadt, és Inynek már nem sok dolga volt.

– Siess, Iny, siess! Várunk! – és Vuk is kijött a lyukból.

Mind világosabb lett. A két róka remegve ült az üreg szájában, mert Iny kaparása dohogva vert a földben, és a lecsendesedett szélben ezt jól lehetett hallani.

Egyszer csak csend lett. Aztán halk sűrűlódás. Végül a két róka benézett a nyílás sötét szájába, ahol lassan, fáradtan, de csillogó szemekkel megjelent Iny feje.

Ekkor a magasban elvált két felhő, és a nyíláson ragyogva úszott át a hideg fény, az éjszaka lámpása, amelyet az emberek úgy hívnak, hogy holdvilág.

Az éjszakából kinőttek egyszerre a fák, az ólak, a ház fehér kéményei és a három róka, akik fáradtan, piszkos-földesen ültek szemben egymással, valami különös boldogságot éreztek, mely végigszaladt gerincükön, aztán vérükben kezdett táncolni. Nagy érzés volt és szép, mint maga az élet.

Iny szólani akart, de Karak megakasztotta: – Vuk megy elől, aztán Iny, végül én...

Vuk felugrott. A három róka elnyúlva rohant ki a szabad erdőbe, és nem okoztak nagyobb zajt, mint az árnyék, mely fáradtan loholt utánuk.

Mert ekkor már éles volt az árnyék. A hold széles tányérja szabadon úszott. A felhők elfogytak, és a szél is elment a felhők után suhogó ostorával.

Már kiérték az erdőből, amikor Vuk megtorpant, mert egy nyúl felsírt a réten. A három róka megállt egy pillanatra, de aztán Karak felhördült:

– Ki mer az én területemen vadászni?!

A nyúl még jajdult egyet-kettőt, aztán elhallgatott. De ez a hang már közelebb volt, és ebből megtudták, hogy aki megfogta a nyulat, az feléjük jön.

Karak oldalt szaladt egy kicsit, és ott lehasalt, hogy a tolvajt közrefoghassák. Ekkor már látszott, hogy valami jön, de le is lapultak azonnal, mert Kurra volt az, a farkaskutya, kinek öregapja farkas volt, és nem tudott leszokni a vadászatról.

Karak látta már, hogy baj lesz ha Kurra szimatot kap a fiataloktól, mert Vuk és Iny kissé távolabb feküdtek. Vukot nem féltette, de Iny könnyű zsákmánya lett volna a hatalmas farkaskutyának.

Felállt hát nagy zörgéssel, és jól kinyitotta szemét, hogy Kurra megláthassa, aztán ráugrott az útra, melyen jöttek, és vad rohanással inalt a vadász háza felé.

Kurra megdöbbsent egy pillanatra, de aztán a düh végigremegett minden csontján. Halálosan gyűlölte a rókákat. Ledobta a nyulat – majd visszajön érte, gondolta –, és utánavetette magát Karaknak, aki már eltűnt a zezugos fordulóban.

Az egyik helyen Karak messze kirúgta magát oldalt, és egy fa mögé húzódott, mert tudta, hogy Kurrának remek orra van, és az tovább fog rohanni a csapáson, melyen az előbb hárman is jöttek.

Kurra suhogó iramban száguldott el Karak mellett. Orra tele volt a rókák meleg csapájának szagával, s ez a csapa a vadász házához vezetett...

Karak kissé idegesen, de mosolygott a bajusza alatt.

– Ha egy kis szerencsénk van – dörmögött –, kitöröd a nyakad...

Kiugrott a fa mellől, és visszaroht a fiatalokhoz. Kurra ekkor már az erdei ház kerítésénél loholt, és fogcsikorgatva préselte be magát azon a kis nyíláson, melyen a rókák nemrégén kijöttek. Pattogva tört a kerítés. Erre már felébredt az öreg komondor is, és jó álmából felverve, iszonyú méreggel ugrott neki Kurrának.

– Mit akarsz itt, mit keresel itt? – üvöltötte, és tépte Kurrát, akiben gyűlölte a farkast.

– Ne marj, te veszett barom! – ordította Kurra. Karakot keresem, a rókát, aki itt van valahol – és visszaharapta a komondort, de még mindig be volt szorulva a kerítés közé.

A vadász felült ágyában. Megismerte, hogy idegen kutya ugat az udvarban. Talán veszett is. Kabátot rántott magára, puskát a kézbe, és óvatosan kisurrant az ajtón. Finánc, a vizsla is ki akart menni, de azt visszaparancsolta:

– Meg akarsz te is veszni? Künn nagy volt a zenebona.

Kurra már kiszabadította magát, és – mert gyorsabb volt – tépte a komondort, ahol érte. Forgott a két kutya, mint a forgószél.

A vadász már felemelte puskáját, és most csak azt várta, hogy az idegen kutya forduljon feléje.

És ekkor Kurra úgy érezte, hogy összedűlt a világ. Nagy világosság rebbent fel előtte, utána tompa, nagy sötétség. A durranást már alig hallotta. És Kurrának már nem fájt semmi...

Amikor a vadász jobban megnézte a kimúlt kutyát, megvakarta a fejét:

– A Ponciusát ennek a dögnek! Hiszen ez a jegyző úr farkaskutyája! Nem volt ez veszett, csak kujtorgott a bestia. Ugye, Basa, öreg kutyám? – és megsimogatta a komondor fejét, ki egyszerre elfelejtette az esti gorombaságot, és hálásan csóválta a farkát. Most aztán eláshatom ezt a dögöt – mérgelődött a vadász –, mert... isten ments, hogy a jegyző úr megtudja ezt az esetet. No hiszen! Majd ha keresik, ő fogja legjobban sajnálni: az a drága szép kutya elveszett? Ejnye, ejnye, de kár érte! Biztosan a cigányok lopták el. Itt csavarognak, de hát hiába szól a csendőr uraknak...

Így aztán kikapnak a csendőrök is, akik elvárják, hogy a vadász nekik köszönjön. Kikapnak a cigányok is, akik csak tolvajkodnak az erdőben, csak szegény Kurra nem tud mindezekről, mert ő már békében pihen a vadász szemétdombja alatt egy lyukas lábas és egy ócska cipő tőszomszédságában.

Amikor a lövés visszhangja végigördített az erdön, Karak majdnem bukfencet vetett örömében.

Éppen azon tanakodtak, hogy mi lesz, ha Kurra visszatér, amikor a nagy kutyaugatást elharapta a puska csattanása.

Karak felállt.

– Mehetünk – mondta. – Kurra megfogta nekünk Kalánt, és itt hagyta, mert neki nincs már rá szüksége... Szegény Kurra! De hát így jár az, akinek hosszabb a lába, mint az esze. Kalán a tied, Iny – udvariaskodott Karak. – Te hozod haza, tied a legnagyobb falat, és a nyakad is erősödik – tette aztán hozzá ravaszul.

Iny boldogan kapta fel Kalánt, és csakhamar elnyelte őket a búzaerdő, mely ázottan és puhán záródott össze utánuk.

A földibodza alá érve először is szétszedték a nyulat, és csak aztán jutottak szóhoz, bár fáradtak voltak nagyon.

– Ezután velünk leszel, Iny – kezdte Karak. Megtanulhatod, amit az erdei népeknek tudni kell, mert nevelésed hiányos.

Iny úgy tele volt a szabadság részegítő örömével, hogy szólni is alig tudott.

– Igen – mondta. – Soha el nem felejttem, amit értem tettetek, és...

– Jól van – mondta Vuk, aki nem szerette a sok beszédet. – Holnap majd beszélünk róla, de most aludjunk, mert nemsokára jön a világosság, és a fáradtság még benne lesz csontjainkban.

Halk zizegéssel aludt a búzaerdő és a földibodza alatt elnyúlva a három róka.

Csak Iny lábai mozdultak meg néha, mintha futna, és remegett az álomtól, melyben újra végigélte a szabadulást.

A kalászkokról egy-egy esőcsepp hullott a földre. A hold magasan járt, és szivárványos udvart rakott magának, mert elmentek a felhők, és nagyon egyedül érezte magát.

Reggel pedig – mintha sohase lett volna feketén hörgő villámos éjszaka – ragyogóan felsütött a nap. A verebek kirepültek a faluból, és az érett búzából reggeliztek; Csi népe csivitelve köszöntötte a meleget és világosságot, amit a nap hozott, amikor felébredt a három róka.

Nem mozdultak, csak a szemük járt.

– Ha előbb ébredünk, itt hagytuk volna ezt a helyet – mondta Karak. – A sötétség előtt a Simabőrű itt járt, és az csak rosszat jelent. Nem jót érzek...

– Hát menjünk akkor innét – tanácsolta Iny. Karak csak ránézett, és Iny tudta, hogy nem tőle kértek tanácsot.

– Ha a Hideg Fény újra felszáll, elmegyünk innét, és más helyet keresünk. Csi népe is tudja, hogy itt vagyunk. Rá is itt szemtelenkedett, jobb, ha elmegyünk.

Vuk ekkor csendesesen felemelte fejét. Fülei meredten figyeltek, és azt mondta:

– Simabőrű jár odakünn...

De ekkor már mindhárman hallották, hogy emberek járnak a búzatábla mellett.

Két ember. Nézték a búzaerdőt, mely a földön feküdt, megfogták a kalászokat, melyek nedvesek voltak, és csóválták fejüket.

– A fene ezt a ronda időt – dörmögött az egyik –, várni kell.

– Talán délután megkezdhetnénk, tekintetes uram – mondta a másik, akinek nagy botja volt, és pipaszár állt ki a zsebéből.

– Nem bánom. Délig sokat szárad. Csak izenjen az aratógazdának, hogy addig ne kezdjék meg, amíg a fővadász úr ide nem érkezik. Körülállják a táblát. Azt mondják, ebben vannak a rókák...

– Igenis.

Végignézték még egyszer a búzaerdőn, aztán elballagtak a falu felé.

A három róka mozdulni sem mert. A fecskék felettük bogarásztak, Rá is arra repült a falu felé, hol tolvajkodni szokott, s ha ezek észreveszik őket, kész a veszedelem.

Hallották, hogy az emberek elmentek, s ez egy kicsit megnyugtatta őket, csak Vuk verte a földet farkával nyugtalanul.

Pedig a délelőtt csendben telt el. Szikrázva égett felettük a nap, pattogva száradtak a búzaszálak, és a föld meleg párát lehelt, mely hullámozva táncolt a levegőben.

– Sohasem vártam így a sötétséget – suttogott Karak.

Elmúlt dél is. A harangszó szétterült a határban, mint a megszolgált ebéd illata, s az árnyék meredek lett, mint a templomtorony.

Éppen elszundítottak egy kicsit, amikor valahol a falu alatt dobogni kezdett a föld sok ember lépése alatt, és sokhangú beszéd mormolása ért a fülükhöz.

Felugrottak mind a hárman. Vérükben remegve szaladt a veszély érzése, szemük keskeny lett, mint a késpenge, és szinte nekirohantak a búzaerdőnek, hogy minél messzebb legyenek az emberektől. Már elindultak az erdő felé, amikor onnét is felkiáltott valaki:

– Készen vagyunk, Borsos?

– Mindenki a helyén, fővadász úr!

A zűrzavaros hangok már közel értek.

– Jó napot, fővadász úr! – kiáltott valaki. – Itt kezdjük, emberek! Na, Jézus segíts! – és megpendültek a kaszák. Alábújtak a megdőlt búzaszálaknak, s azok zizegve, ájultan dőltek egymásnak, mert elszakadtak a földtől, amelyben születtek.

– Elkéstünk – suttogott Karak –, de úgy kell nekem! Hiszen tudtam, éreztem... – és a három róka horpaszán jól látható, hogy ver a szívkük.

Vuk felállt. A halálfélelem szívéből a gyomrába kúszott, s ezt már ki lehetett bírni.

– Körülnézek – mondta –, mert így elveszünk. Ebben a zajban ránk jönnek, és észre sem vesszük. Karak csodálattal nézte Vukot, amint az eltűnt a búzaerdőben. Nem, erre Karak nem lett volna kapható. Az ember közelsége megbénította, és csak a végső veszély ugratta volna ki rejtékhelyéről, amikor azonban rendszerint már késő.

Iny csendben feküdt. Ő ugyan megszokta az embert, de Karak remegése őrá is átcsapott.

Tűzött a nap, suhogtak a kaszák, és lassan múltak a percek.

Végre megjelent Vuk.

– Nem lehet elmenni – lihegte. – Mindenütt a Simabőrű. Villámló bottal... Várni kell! – és lehasalt.

Lassan fogyott a búzatábla. Szaporodtak a kévék, és itt-ott daloltak a leányok.

Szép nyári délután volt.

A vadászok homlokukat törülgették, unatkoztak, és csak akkor kaptak a puskához, amikor valaki elkiáltotta magát:

– Itt a róka!...

Azon az oldalon éppen a fővadász állt. Puskáját készen tartotta, de nem látott semmit:

Az aratók is megálltak. A fővadász közelebb jött. – Ki kiáltott?

– Beke Pista – mondta valaki. Pista vörös volt, mint a rák:

– Csak a Marit akartam megijeszteni.

A fővadász közelebb jött, és úgy nézett Beke Pistára, hogy az szívesen elsüllyedt volna pár percre.

– Hát fiam, vigyázz magadra, mert én is megijesztelek, s attól meglátod a csillagokat...

– Pedig nappal vagyon – mondta az egyik öreg arató, és újból megsuhintotta a kaszát.

Ekkor már erősen délután volt. A búzatáblából nem állt nagy darab, s a vadászok lankadó türelemmel várták, hogy a rókák megjelenjenek.

– Ha lett volna benne, már kiugrott volna mondta az egyik arató, amíg kaszáját fente. – Nem állja a róka ezt a nagy zsvajgást.

– Lehet – mondta az erdőőr, aki ott állt –, de a fővadász úr még bízik.

Uzsonnára már csak egy kis sarok maradt a nagy táblából, s ebben a kis sarokban, a földibodzák alatt lapult a három róka. Már csak a szemükkel beszéltek. A halálfélelem hűvös szele ott suhogott felettük, de mozdulni nem lehetett.

– Ha ugorni kell, ne egy nyomon járjunk – suttogta végre Karak. – Valamelyikünk talán megszabadul... – Várjunk – mondta Vuk –, még egyszer kileskelek...

– Ne! – ijedt meg Karak és Iny is egyszerre. – Elveszel...

Vuk azonban nem hallgatott rájuk. Az öreg Vuk vakmerő szíve vert benne, és úgy érezte, inkább meghal, de ostobán, vakon nem ugrik a bajnak.

Karak letette orrát a földre, behunyta szemét, és várta, hogy mikor dördül meg a halál. Vuk bátorsága csodálattal töltötte volna el, ha a félelemtől csodálkozni tudott volna.

Az aratók kiértek az új renden is, és a gazda elkiáltotta magát:

– Uzsonna, emberek!

Az erdőőrök a fővadászra néztek, aki vállára dobta puskáját.

– Nekem dolgom van a faluban – mondta. – Maguk vigyázzanak még egy kicsit, mert nem lehet tudni... – és elballagott a falu felé.

Amikor eltűnt a domb mögött, az erdőőrök is vállra vetették puskájukat.

– A fővadász úrnak ilyenkor mindig dolga van... – mondta az egyik, és hunyorított.

– ... azzal a kis finom, jégbe hűtött sörrel... mondta a másik.

– De a szép kocsmárosné se kutya, aki méri mondta a harmadik, és elballagtak a nagy fa alá, hol az aratók uzsonnáztak.

– Igazuk van – mondta az aratógazda. – Nincs itt már egér se, nemhogy róka. Tessék, erdész urak, ez a kis szalonna. No, ne vessék meg...

Vuk minden porcikájában remegve csúszott vissza a bodzák alá. A menekülés kapuja szélesre tárgult, és szemében az élet lobogott...

– Elmentek... Utánam... gyorsan!... – lihegte. Karak és Iny dermedten néztek rá.

– Gyorsan – sziszegte Vuk, de szemei szikráztak már, és a másik két róka megérezte, hogy engedelmeskedni kell. Felálltak, mint az álomjárók, és elindultak Vuk után. Remegve érezték, hogy világosul a búzaerdő, fogy a rejtek takarása. Szemük kutatva tapogatott, és amikor kiértek, Vuk előreugrott, mint egy vörös csóva...

Az erdőőrök vidáman ették a szalonnát, tréfálkoztak a lányokkal, és csodálatos történeteket meséltek a rókákról, akiket törbe csaltak, amikor újra elkiáltotta magát Beke Pista:

– Ni, a rókák!

Mindenkinek megállt a falat a torkán. Az erdőőrök kapkodtak, felugráltak, de mindez felesleges volt, mert a rókák már messze jártak.

– Ki hitte volna, ki hitte volna? Hát ez nagy baj! – Miért lenne nagy baj? – mondta az aratógazda. – Mert ha a fővadász úr megtudja, hogy itt voltak a rókák, hát kitekeri a nyakunkat...

– Rókák? – mondta a gazda. – Hol voltak itt rókák? Látott itt valaki rókát? – és

végignézett az aratonépen, akik nézéséből is értettek.

– Én nem láttam – mondta Beke Pista. – Meg mi se – mondták a többiek.

– No, csak azért mondom! Efelől hát nyugodtan alhatnak az erdész urak...

Vuk ekkor ért az erdőhöz. Lassított egy kicsit, hogy Karak és Iny elérje, aztán együtt suhantak be a cserjésbe, mely sűrű volt, mint a nád, és hűvös, mint az árnyék, mert a harmat alig tudott felszáradni benne.

Ledobták magukat a földre. Azután sokáig hallgattak. Körülvette őket az erdő nagy csendje, melyben csak a harkály kopogtatta a beteg fákat.

Karak szólalt meg először.

– Vuk – mondta –, a rókák népe rólad fog beszélni, és mától kezdve a magad ura vagy. Bátor vagy, mint a nagy Vuk volt, és nem kell tanácsot kérned senkitől. Ha akarsz, velünk maradsz, de ha új barlangot keresel magadnak, az is a te dolgod. Neked nem parancsol senki.

– Iny és én veled maradunk – mondta Vuk. – Ha megengeded...

– Bolond beszéd! – érzékenyült el Karak. – Persze hogy megengedem. Hiszen örülök, ha látlak benneteket. De ezt úgyis tudjátok.

Csend volt ekkor az erdőben.

A három róka nézte egymást, és úgy érezték, mintha valami fogadalmat tettek volna.

Aztán felállt Karak, és elindultak az erdő mélye felé, hol mindig hamvas volt az árnyék, és mindenféle titokzatos dolgok történtek, melyet ember szeme meg nem láthatott. Egy fiatal fenyvesben vertek tanyát, és azután szép napok következtek.

Iny Karakkal járt, és tanulta az elmulasztottakat, Vuk pedig a maga utait róttá, és annyi kellemetlenséget csinált Borsosnak, a vadőrnek, hogy az már régen kiátkozta a rókák minden nemzetségét.

Első volt, hogy eltűnt szép fehér macskája. Utána következett Iny szökése. Azután pedig hol egy kacsá, hol egy tyúk tűnt el, hol pedig a libák fogyatkoztak meg a vadőr udvarában.

Borsos a haját tépte, és leskelődött éjjel-nappal, de hiába. Aztán telerakta a ház környékét rókavassal, melyeket Vuk gondosan elkerült, de a fővadász úr foxija nem volt ilyen óvatos, s azóta is sántít, pedig ez a dolog már két hete történt.

Amit akkor Borsos kapott, arról jobb nem beszélni...

Vuk pedig láthatatlan volt, mint éjjel a pókháló. Megnőtt, megerősödött, és nagyobb volt már, mint a kétéves rókák, melyek irigyen tértek ki útjából.

De ekkor már hideg őszi napok jártak.

A harmatból borostás dér lett, s az erdő kivilágosodott, mert lehullt a lomb puha sátra, és zörgő avar lett belőle.

Azóta más hangja van a szélnek. Eddig sóhajtott, suhogott, zúgott a zöld lombok lágy erdejében, de most sziszeg, mint a kígyó, és füttyöget, mint éjjel a tolvaj, mintha a Telet hívná, mely ekkor már a hamvas hófelhőkön utazott, és csak a szél tudta, hogy már elindult.

Reggelenként a dér alatt kemény lett a fűszál, és ropogott még a rókák lépte alatt is.

Hát még az embereké alatt! Vuk hallotta meg ezt is először. – Simabőrűek jönnek – mondta. Karak ideges lett.

– Ilyenkor már zörgetik az erdőt. Kihajtanak bennünket, és ott állnak villámló botokkal. Baj lesz... – Nem megyünk ki – mondta Vuk –, itt a sűrűben nem lesz baj.

A lárma közeledett, és körülvette azt az erdőrészt, melyben a rókák lapultak.

Egyszer csak éles kürtszó vágott végig árkon-bokron, és zizegve, törve megindult a hajtás.

– Meneküljünk! – ugrott fel Karak, és Iny már követte volna, de Vuk meg sem mozdult.

– Ha innen kimegyünk, meglátnak. Nem megyek! Karak tanácstalan lett.

– De itt meg ránk jönnek...

– Majd meglátjuk. Menekülni még van idő. Innét mi mindent látunk, de bennünket nem lát senki. Remegve húzódtak össze.

A hajtás közeledett. Kiabáltak a hajtók, és a másik oldalon már kétszer is durrant a puska.

– Elveszünk – vacogott a foga Karaknak.

Vuk nem szólt. Fülei pontosan tudták, hol jönnek az emberek, és úgy érezte, kikerülik az ő rejteküket, melyre úgy ráhajolt ezer ág-bog, földiszeder, hogy lehetetlen volt oda belátni.

A puskák sűrűbben durrantak, s a hajtók már közel zörgették a sűrűségeket.

– Hopp-hopp... Ne, róka, ne... ne, nyúl, ne! – kiabálták, és nem érezték meg, hogy a halál szinte úszott vidám hangjuk után, mely megremegtetette a szabad erdei népeket.

– Nem bírom tovább – ugrott fel Karak. Vuk eléje állt:

– Ne menj el. Tudom, én vagyok a fiatalabb... de ne menj el. A villámló botok itt nem dörögnek... Karak még egyszer lefeküdt, de látszott rajta, hogy elvesztette már a fejét, és amikor egyik hajtó a botjával rávágott a mellettük levő bokorra, kirohant a sűrűből, mint a villám.

A hajtó elordította magát: – Róka... róka! Megy előre!

A puskások megrándultak a vágától, hogy rókát löjjenek. Szemük kutatva járta a sűrűt, de csak nyulak jöttek, melyek engedelmesen bukfencet vetettek, ha szólt a puska.

Karak már meglassúdott egy kicsit, mert itt nagyobb volt a csend, és megállt, mert előtte az egyik bokor mintha mozdult volna. Odanézett, de mindjárt ugrott is, mert villanást látott, s utána élesen dörrent a puska.

Érezte, hogy valami belémart az oldalába, de nem sokat törődött vele. Csak menekülni, menekülni!

A puskás mérgesen töltött újra:

– Fene ezt a bitang rókát! Elhibáztam! Közelebb kellett volna várni...

Karak szédelegve rohant vissza, és észre sem vette, hogy a hajtók messze mögötte maradtak. Leült. Olyan furcsa volt minden. Olyan nyugodalmas.

A hajtók lármája már elült, s neki Vuk jutott eszébe s Iny Elindult arrafelé.

– Itt vagytok? – kérdezte, és zörögve bújt be a kis nyíláson, pedig máskor csendesebben járt, mint a szellő.

– Itt – susogta Vuk, de mindjárt felállt, mert látta, hogy Karak támoltyog, és kesernyés vérszagot hozott magával.

– Megmarta a Simabőrű? – kérdezte.

– Igen, de majd elmúlik. Csak olyan nagyon fáradt ne lennék... – és mindjárt letette fejét a földre.

Nagy volt a csend. Iny félőn összehúzta magát, Vuk pedig nézte, nézte az öreg rókát, és amikor egy kései száraz levél perdült eléje valamelyik fáról, tudta, hogy azt az elmúlás szárnya verte le.

Karak nagyot sóhajtott, és vér buggyant ki a száján. Az öreg róka szemei ekkor félelmesen nagyra nyíltak, mert meglátta az elmúlás közelségét.

Először mintha fel akart volna ugrani, de aztán békések lettek szemei, melyeknek csillogása lassan elveszett.

Vukra nézett, fáradt-melegen még egyszer.

– Én most elmegyek. Vigyázzatok magatokra és a rókák szabad népére... Itt nem jó... menjetek a barlangomba. Tietek.

Oldala ekkor már sűrűn járt. Izmai néha megfeszültek, aztán elernyedtek, de mindig csendesebb lett. Szemeire zöld hályog kúszott, s egyszerre csak a levegőben szinte megpattant a csend.

– Menjünk innen – mondta Vuk szomorúan. Karak elmúlt, és te hallod, Iny, amit mondok: ezt megbánja a Simabőrű.

Iny borzongva nézett még egyszer Karakra, és utánakúszott Vuknak, ki jó messze elvezette egy cserjésbe, és amikor este a köd még sűrűbbre fogta a sötétséget, elindultak Karak régi otthona felé.

Vuk újra végigjárta az utat, melyen valamikor Karak fogai közt utazott, és szomorú

keserűség kúszott a szájába. Karak nincs!

A barlangban nem változott semmi. A bolhák elvándoroltak valahova, és másnap, amikor kivilágosodott, Iny csodálkozva nézte a fényes palotát.

– Jó itt – mondta, de aztán elhallgatott, mert Vuk nem válaszolt, és Iny tudta, hogy Vuk Karakra gondol. Akkor éjjel együtt mentek vadászatra, és a falu négy tyúkkal lett szegényebb. A tyúkokat hajnalban a barlangba vitték, és amikor alig maradt belőlük valami, jóízűen elaludtak. Karakra talán egy pillanatig gondoltak, de hát a rókák is elég hamar felednek, akárcsak az emberek.

Később már külön utakon jártak, mert Iny is megismerte az erdőt és a rókák népének minden furfangját.

Nyúlánk, szép róka lett Iny. Veszedelmesen gyors és okos, akárcsak anyja volt. De közben eljárt az idő. Egyik délben, amikor felébredtek, különös világos volt a barlang. Vuk kinézett a parkányra, és szemei elnyíltak a csodálkozástól. Fehér volt az egész világ.

Leesett az első hó. Csodálatos szép volt minden, és csendes, mint maga a fehérség.

– Nézd, Iny – mondta Vuk, de nem tudott nevet adni a hónak, melyet megszagolt, és prüszkölt tőle. Ekkor már tömött, bársonyos volt a bundájuk, és a legelőkelőbb rókák közé számítottak.

A hó nem olvadt el. Nem nagyon szerették, mert a csapájuk megmaradt, és aki akart, olvashatott belőle, de később különös érzéseket ébresztett bennük. Nem érték be egymással, hanem társakat kerestek, bár azok idegenek voltak.

Egyik hajnalon Vuk a barlang peremén idegen csapát talált Inyé mellett, és ez nem tetszett neki. De még csak akkor csodálkozott igazán, amikor belépett, és Iny mellett egy idegen róka rágta vidáman a nyulat. Első pillanatban megrettentek, mert Vuk nagyon csúnyán tudott nézni, de aztán Iny kedveskedve Vukhoz lépett:

– Ne haragudj, Vuk! Együtt fogtuk Kalánt, s együtt is esszük meg. Ez itt Bark. Jó ismerősöm, és sokat hallott már rólad.

Barknak vidám, ravasz szemei voltak, és úgy harapta Kalán gerincét, mintha az papírból lett volna. – Ez igaz – mondta –, én már többször értem meg, hogy a vizek háta keményre vált, de rólam azt sem tudják, hogy mi a nevem. Te meg alighogy meglettél, már tele van veled az erdő. Igaz, nekem nem Vuk volt az öregapám... De azért ne haragudj. Harapok még egyet-kettőt, s odébbállok.

– Itt is alhatsz – mondta Iny melegen –, elférünk. Vuk komoly lett.

– Bark tudja, mi a rend a rókák között. A világhosszág érjen mindenkit a maga vackán...

Iny szemei szúrósak lettek:

– Én az enyémet megosztom. Nekem ne parancsolj... – és elébe állt Vuknak.

Bark azonban eltolta Inyt:

– Minek veszekedni? Úgyis azt akartam mondani, hogy én is megosztom az én barlangom. Gyere velem, Iny... ha úgy gondold...

Iny egyszerre töprengő lett, s egyszerre szeretettel nézett Vukra:

– Nem tudom. Igazán nem tudom. Eddig mindig Vukkal voltam. És Vuk nagyon okos...

– Bark is jóra való róka! – mondta Vuk. – És ide bármikor visszajöhetsz...

– De Bark talán nem is igazán akarja... csak úgy mondta...

– Én?! – kiáltott fel Bark, és szeme csak úgy ragyogott az örömtől. – Ha hiszel nekem, velem jössz. A barlang Vuké, de az enyém is van ilyen. Gyere, Iny!

És Iny csak egy pillantást vetett Vukra, aztán elindult Bark után, mintha már régen annak nyomában járt volna. Vuk egyedül maradt.

Néha hiányzott neki Iny, néha pedig örült, hogy egyedül van.

Az idő eljárt, és már öreg volt a hó is, amikor Vuk maga se tudta, miért, összevissza csavargott az erdőn. Egyszer csak felkapta fejét. Messze a szálásban két róka közeledett sebesen. Az egyik mintha menekülne. Vuk ideges volt ebben az időben, s ez a látvány

feldühösítette. Szőre felborzolódt, és amikor azok közelebb értek, kiugrott eléjük.

Az első róka lelapult, de a második vicsorgó fogakkal ugrott Vuk elé:

– Mit akarsz? Ki vagy?

– Vuk a nevem, és ne hajszold a gyengébbet, mert... – de nem folytathatta. Az idegen róka úgy ugrott neki, hogy felhemperegtek a hóban. De nem adta meg magát. Fogai csillogtak, és forgott, mint a motolla. Aztán kicsúszott Vuk alól, és újra támadott. De most már nem váratlanul.

Vukban fellángolt valami győzelmes, nyugodt örökség, és mielőtt még a másik haraphatott volna, Vuk már a tarkóján fogta, és úgy vágta a mellettük levő fához, hogy az idegen csak hempergett a fájdalomtól. Vuk már nem bántotta. A másik aztán felállt és elkullogott.

A harmadik róka még mindig lapult, de szemei nagyra nőttek a bámulattól, és amikor Vuk ránézett, ezekből a szemekből érezte meg igazán a győzelem mámorát.

– Csodálatos voltál, Vuk – kúszott felé a kisoroka. Sokat hallottam rólad, és így nem vagy idegen. Én Csele vagyok, Bark húga. És most azt sem tudom, mit csináljak. Félek. Nem merek hazamenni...

– Amíg én itt vagyok, ne félj, Csele. Ki merne téged bántani?

– Igen, de te elmégy, és én megint egyedül maradok. Alig tudtam most is megmenekülni. Köszönöm, Vuk! Te bátor vagy és erős, és olyan jó a közeledben lenni.

Csele már ekkor Vuk előtt állt, és orruk összeért. A hold magasan járt az égen. A fák fagyos karjaikkal árnyékot szűrtak a hóba, és Hu, a bagoly is elhallgatott, mert megérezte, hogy valami édes pillanat repül át az erdőn.

– Barlangom nagy, és egyedül vagyok benne suttogta Vuk, és toroka összeszorult.

Csele még közelebb búj, és reszketett örömeiben.

– Vérzel, Vuk... Merre kell menni? – kérdezte aztán szégyenlősen. Orruk még egyszer összeért, s aztán elindultak Karak régi otthona felé.

Ekkor volt legöregebb az éjszaka. Árnyékuk néha összeért, néha szétvált. Valami boldog reménység úszott utánuk, és úgy érezték, meleg van, mint amikor Unka népe muzsikál a tóparton.

A sziklapárkányon Vuk előrement.

– Vigyázz, Csele, mert itt leeshetnél – aggódott, de Csele úgy repült át a szakadékon, mintha Csi szárnyait hordta volna.

A barlangba besütött a hold, és Csele álmélkodva nézett körül. Szemei szinte elködösödtek, amikor azt mondta:

– Ó, de jó itt nálad, Vuk... és olyan különös meleg, fényes minden...

Vuk is úgy érezte, megváltozott körülötte minden. Nem találta önmagát, mert mindig a kis rókalányra gondolt, aki ott feküdt mellette, és fejét az ő nyakára hajtotta.

– Nem vagy éhes? – kérdezte később, de csak azért, mert szerette volna Csele hangját hallani.

– Nem tudom, Vuk – suttogta Csele –, kicsit álmos vagyok, és csak rád tudok gondolni.

Később, amikor elaludt, Vuk kiment a sziklapárkányra. Szeme égett, mint a mécs, mely sose alszik el. Orrába az éjszaka hűvös, szabad levegője csapott. Felette csillogtak remegő, apró csillagok, alatta köd úszott a völgy ölében, s azon túl csendesen mormolt a patak.

Körülvette a hideg tér, és elébe terült az idő. De Vuk nem félt egyiktől se.

Az időt majd végigjárja – érezte ködösen –, és fiai folytatják, ha ő beleszakadna a homályos semmibe. A rókák szabad népe nem vész el.

De ez még messze van.

Most szép és jó minden, és Csele az ő barlangjában álmodik.

Megfordult. A barlang szájában ott állt Csele, a párja.

– Úgy megijedtem – mondta. – Egyedül ébredtem, és nagyon-nagyon hiányoztál.

A faluban ekkor kondult meg a harang, és a csillagok is álmosabbak lettek, mert a

harangszóból megtudták, hogy közelget már a virradat.